Fabrikalardan makine sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecek
Yıl:16 Sayı:403

İŞÇİNİN SESİ

Gün örgütlenme ve hazırlık günüdür!
1 Ekim 1990

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÎN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÎN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÎN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Sistemin çelişkileri azıtırken Türkiye de kurtlar sofrasından parsa toplamak için koşuşturuyor

Emperyalizmin k"rdüğümü içind zayıf halka Türkiye

Son sıralarda, iki Almanya birleşti. Sovyetler'de, "fiilen ve resmen kapitalizme geçmek" olarak yorumlanan önemli bir dönemeç yaşandı. Ama bakıyoruz emperyalist sistem bunlara pek fazla sevinemiyor. Sovyetler'in içinden duydukları endişelerle de bağlı olarak, "koca bir Arjantin geldi, ne yani" diye burun büküyorlar, yeni bir zayıf halka daha kazandık demek istiyorlar. İki Almanya'nın birleşmesine ilişkin olarak da, "Doğu Alman halkı (kapitalizmin işsizlik ve pahalılık gibi 'nimetleri' karşısında *-İ.S.)* şok içinde", "sosyologlar düşünceli" türünden başlıklar dolu.

Bu arada, Ortadoğu krizinin hızlandırıcı etkisiyle, emperyalist sistemin çelişkileri tam bir "Arap saçına" dönüyor. Eylülün ikinci yarısındaki gazetelerden rasgele seçtiğimiz başlıkları arka arkaya koymak bunu kanıtlamaya yetiyor: "ABD Japonya'ya öfkeli", "Fransa Orly katliamını Suriye yapmış dedi", "İsrail Suudi Arabistan'a silah verilmesine karşı çıktı", "Ulema da bölündü", "ABD Hava Kuvvetleri Komutanı görevinden azledildi", "Saddam İsrail'i tehdit etti", "İsrail, gerekirse Irak'ı vururuz, dedi", "NATO AT kapışması"... Daha çok sayılabilir. Türkiye'nin taraf olduğu kapışmaları zaten dışarıda bıraktık.

Saddam'ın Kuveyt'i ilhakıyla, emperyalist sistemde yeniden paylaşım iştahı birden zembereğinden boşaldı. Zayıf halka Türkiye de, acaba bu arada ne parsa toplarım diye, ağzının suları akarak etrafa bakıyor, çeşitli kapışmalar içinde, oldukça "aktif" bir siyaset izliyor.

Geçen sayımızda yayınlanan MK bildirisinde, Türkiye'nin Musul-Kerkük'e duyduğu iştah ele alınmıştı. Bu iştah yine gündemdedir. Örneğin, 21 Eylül tarihli *Tercüman*'da Altemur Kılıç, "Gene Musul ve Kerkük" başlıklı, içeriği başlığından belli olan açık bir yazı daha yazdı. Bu yazıda sol burjuva kesim, "oraları bize vermezler" dediği için eleştiriliyor, Türkiye, "Musul Kerkük kartını" elinden bırakmamalıdır deniyor.

Türkiye zaten bu "kartı" asla elinden bırakmıyor, hatta başka "kartlar"ı da elinde tutuyor. Kıbrıs'ın resmen ilhakı ve "büyük Turan" düşleri de gündemde giderek ağırlıklı bir yer alıyor.

Kıbrıs Rum kesiminin AT'ye başvurması ve AT'nin de bu başvuruyu, görüşülme k üzere komisyona yollaması ortalığı karıştırdı. Denktaş ve Türkiye'nin Kıbrıs sorununda Mümtaz Soysal gibi "mümtaz" danışmanları, Maraş'ın kullanıma açılması, pasaport uygulamasının kaldırılması gibi, bazıları hemen resmen ilhak anlamına gelecek önerilerle çıktılar. Bunun üzerine kabak Asil Nadir'in başına patladı. Nadir hakkında soruşturma açıldı.

Bir dizi çelişki bu konu etrafında yumaklaşmıştır. Asil Nadir'in başına gelenler yalnızca Yunanistan'ın kışkırtmasıyla değildir. AT'nin kendi tutumuyla da bağlıdır. AT Türkiye'ye "ilhak etme" mesajını yollamaktadır. Ancak yumağın daha başka boyutları da vardır.

Tam Özal'ın ABD ziyareti öncesinde, ABD Temsilciler Meclisi'nin bir üyesi, Kuveyt'le Kıbrıs arasındaki benzerliğe işaret etti *(Hürriyet,* 21 Eylül 1990). Bu tür tepkileri örnek gösteren ABD, "Kıbrıs'ta ödün verin" diye haberler iletti *(Milliyet,* 19 Eylül 1990). Ayrıca yeni tekstil kotası getirdi. Yani ABD'den de "ilhak etmeyin" mesajı geldi.

Bu olaylar olurken, Kuzey Kıbrıs'ta, Türkiye'ye bağlanma konusu açıktan konuşulmaya başlandı. Bir kesim bunu desteklerken, bir kesim de karşı çıktı, "vilayet olmaya hayır" yürüyüşü yaptı *(Toplum Postası,* 5 Eylül 1990). Ancak Türkiye'ye bağlanmaya destek veren kesimin bile, "denize düşen yılana sarılır" yaklaşımı taşıdığı, Türkiye'ye bağlanmayı ehven-i şer (yani kötünün iyisi) saydığı birçok örnekte yansıdı. Aynı sıralarda, Kıbrıs'taki hava durumunun, TRT'nin ülke içi hava raporunda verilmesine resmi tepki gösterildi.

Elbette Kıbrıs Türkleri'nin kendi yazgılarını belirleme, bu arada Türkiye'ye bağlanmayı da seçme hakları vardır. Ama sorun, Türk, Rum, AT'li, ABD'li vb. tüm burjuvaların itişmeleri içinde özgür bir seçim yapamamaları, istemeseler de belli seçimlere zorlanmalarıdır.

Yine Asil Nadir olayına dönersek, olayın boyutları bu kadar da değildi. İşin içinde Türkiyeli rakiplerinin de olduğu açıkça yazıldı *(Günaydın* ve Altemur Kılıç, *Tercüman,* 23 Eylül 1990). Ardından Özal ile Denktaş'ın görüş birliği içinde olmadıkları ortaya çıktı *(Günaydın,* 18 Eylül 1990). Evren, Kıbrıs'ı ziyaretinde Rumlarla el sıkışarak havayı biraz yumuşatmaya çalıştı. Aynı sıralarda basında, "yalnızca görüşmeler kesilmelidir, başka önlemler için beklenmelidir" görüşü belirmeye başladı (Coşkun Kırca, *Hürriyet,* 23 Eylül 1990). Şimdi Akbulut Kıbrıs'a gidiyor.

Görüldüğü gibi, bunca çelişki içinde, Kıbrıs'ın hemen resmen ilhak edilip edilmeyeceğinin kavgası verilmektedir.

Öte yandan, Türkiye'nin, son sıralarda artan ölçüde moda olan bir "kartı" da Turan'dır.

Sovyetler'deki değişimlerle bağlı olarak, Azerbaycan ve öteki bazı Türk kökenli cumhuriyetlerde, Türkiye için çeşitli "fırsatlar" doğdu. Bunlarla bağlı olarak da "büyük Turan" düşleri açıktan ortalığı doldurdu.

Azerbaycan başbakanı Türkiye'yi ziyaret etti ve önemli bazı görüşmeler yapıldı. Nahcıvan sınır kapısı açıldı. Bu arada Ermenistan'la Azerbaycan arasındaki toprak kavgası yeniden patladı. Bu konuda Moskova'dan Türkiye'ye resmi uyarı geldi. Uyarıda, "Ermenistan sizden toprak isteyebilir" dendi. *(Günaydın,* 18 Eylül 1990)

Bütün bunlar olurken, *Tercüman*'da özellikle Ahmet Kabaklı, açıktan "büyük Turan"ı savunmaya, Nahcıvan için, "büyük Turan'ın yolu açıldı" demeye başladı *(agy,* 4, 10, 14 Eylül 1990). *Milliyet*'te ise Ercüment Konukman, yine aynı doğrultuda, "Türk Ortak Pazarı"nın reklamını yaptı.

Türkiye emperyalistleşmek için büyük bir iştahla etrafına bakmaktadır. Bu iştahı burjuvazinin kursağında bırakmak, Türkiye'nin bölgede gerici ve karşı-devrimci değil, ilerici-devrimci dalgalar yayan bir odak olması da işçi sınıfımızın mücadelesine bakmaktadır.

Burjuvazinin çözüm sözlüğü artarken işçi sınıfının mücadelesi yükseliyor

Zincir kördüğüm olursa zayıf halka ne olur

Yukarıdaki yazıda, emperyalist zincirin içler acısı durumuna ve Türkiye'nin parsa kapma çırpınışlarına değinildi. Zincir öyle olursa, onun zayıf halkasının ne olacağı bellidir.

Ülkede son zamanların en çok yazılıp çizilen konusu SHP içindeki kavga oldu. Kurultayda İnönü kazandı. Ama SHP'deki kavga da, onun yansıttığı tüm öteki sorunlar da bitmedi.

Halkın öfkesindeki yükseliş, son 6 ay içinde yeniden ivme kazandı. Bununla bağlı olarak SHP de muhalefetini biraz sertleştirmişti. Ancak muhalefetini, kendi çapında oldukça yüksek noktalara tırmandırdığı halde, halkın öfkesini yine de yeterince yansıtamaması, onu şimdiye kadarki en keskin krizine sürükledi. İnönü bile ondan beklenmeyecek bir sertlikte kavga verdi.

Sağlı sollu burjuva basında SHP konusunda çok yazılıp çizilmesinin bir nedeni, burjuvazinin tampon olarak öne sürmeye çalıştığı bu partideki krizin çözülmediğini herkesin görmesi ve buna dertlenmesidir. Bir nedeni de, bu krizin, başka parti ya da alanlardaki çelişkilerin hangi noktalara tırmanacağını haber vermesidir. İnönü gibi sakin bir insanı böyle kıran kırana mücadeleye sürükleyen ortamın, başka parti ya da alanlarda kan dökülmesi anlamına geleceğini herkes görmektedir.

Nitekim, Demirel, hemen kendi partisinde önlem alma çabalarına girişmiştir. Rauf Tamer, SHP'deki gibi bir kapışmanın ANAP içinde çok tehlikeli boyutlar alacağını üzülerek belirtmiştir *(Tercüman,* 22 Eylül 1990). Şimdi, delege seçimlerindeki hileler yüzünden, ANAP'ta kanlı bir kavga beklenmekte ve hatta belirtileri gözlenmektedir. Aykut ile Şıvgın mahkemeliktir. Taşar'ın kardeşi de mahkum oldu.

Ancak sorun bu çapta da kalmıyor. Örneğin, işçi sınıfı sözleşmelerde dayattıkça, devlet ile özel işverenler arasında ücretlerden yapılan kesintilerin kavgası alevleniyor. Devlet işverenlere "pamuk eller cebe" derken, onlar da devlete sen kesintiyi azalt diyorlar.

Kuran okumayı değil, makina kullanmayı bilecek işçi ihtiyacı olan işverenlerin has örgütü TÜSİAD, devletle özel işverenler arasındaki kavgayla da bağlı olarak, eğitim konusunda, imam hatip okullarının çokluğunu eleştiren bir rapor yayınladı. Cumhurbaşkanından, ANAP'tan, din adamlarına, SHP'ye kadar herkes ayağa fırladı. Devlet imam hatip okullarının masrafını dindarlar paylaşıyor diye savunma yapıyor. SHP de, vay TÜSİAD SHP'nin eğitim politikasını nasıl destekler, SHP kapitalist mi ki diye kızıyor *(Milliyet,* 26 Eylül 1990).

Bu arada gecekondu yıkımları büyük birer çatışmaya döndüğü için, belediyeler korkmaya başladılar. Eskişehir'de bir belediye, yıkımları bundan böyle valiliğin yapmasını söyledi. İstanbul'da ise, gecekondu semtlerine artık jandarma sürülüyor. Bir süre sonra bunun jandarma içinde ikircim ve bölünme yaratması, büyük bir olasılıktır. Özal'ın adamlarının çeşitli önemli odaklardan sessizce temizlendiği söylenirken, Hiram Abas'ın burjuvazi içindeki kapışmanın sonucunda öldürülmüş olması da bir olasılıktır. Gazeteler Dev Sol üstlendi diye yazdılar ama Dev Sol bu konuda henüz bir açıklama yapmadı. Biz ona inanacağız.

Böyle bir ortamda burjuvazi, Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın cenazelerinin birlik havası yaratabileceğini sanıyordu. Büyük bir hüsrana uğradı. Değil "ulusal" birlik havası yaratmak, kendi içinde bile birlik sağlayamadı. İnönü katılmadı. Önce insanların akın ettiği yazıldı. Sonra onbinler oldu. En sonunda binler kaldı. Oktay Ekşi, bu duruma çeşitli açıklamalar getirmeye çalışırken, Rauf Tamer küstü.

Türkiye'de ulusal birlik olasılığı 1960'larda tükenmeye başlamış, artık çoktan tükenmiştir. Nitekim, işçi sınıfımız burjuvazinin "ulusal" davalarını, tam argo terimiyle, ırgalamıyor. Zonguldak maden işçileri, mahkeme kararını da hiçe sayarak mücadeleyi sürdürüyorlar. Körfez krizi nedeniyle ve bahanesiyle ortalığı kasıp kavuran zamlara karşı, dört bir yanda işçiler, kriz zammını gündeme getiriyorlar. Türk-İş başkanlar kurulundan sert bir bildiri çıktı. O zamana kadar patlak vermezse, aralık ayında yüzbinlerce işçinin toplu eylemi bekleniyor. Ortalık savaşa karşı gösterilerle çalkalanıyor.

Zayıf halka Türkiye iyice zayıflıyor. Bu halkayı zincirden koparma fırsatı yaklaşıyor.

Sayfayı hazırlayan: S.Günbudak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ☐ Yazışma adresi: PO Box 513, London N16 5QB, England ☐ Baskı: Multiline Systems Ltd. (TU) ☐ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Zor şartlar çetin insanlar yaratır

Sevgili yoldaşlar,

Biz devrimciler önümüze çıkan sorunlara çözüm bulmak zorundayız. Her sorunun çözümü olduğuna inanıyorum, yeter ki elele verelim ve özveri gösterelim.

R.Yürükoğlu yoldaşın *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabını okudum ve bir daha okuyacağım. O kadar güzel ki, her devrimcinin özümsemesi gerekli. Sadece okumak yetmez.

Kitabın 212. sayfasında, savaşımın sonucunu kadrolar belirleyecektir diyor. Evet kuşkusuz, savaşımın sonunu, ne yaptığını bilen, ne olacağını önceden kestiren, doğru tahlil yapan, yaratıcı, gözünü budaktan esirgemeyen kadrolar belirleyecektir. Böyle kadroların yetiştirilmesi ve yaratıcı, sorunlara çözüm getirebilen yoldaşların, hak ettikleri yerlere getirilmesi, elele, omuz omuza verip burjuvaziyi tarihin çöplüğüne atmak ve daha ileriye doğru yol almak için gereklidir.

Yoldaşlar, işçi sınıfının içinde liderler ve savaşçılar var. Türkiyemiz'de devrimi gerçekleştirmek, proletaryanın iktidarını kurmak için bilinç ve özveriyle çalışan yoldaşlar olduğu gibi, işçilerimizden, işçi arkadaşlarımızdan da bilinçsiz ama sanki içgüdüsel olarak, devrimin gerçekleşmesi için çalışanlar var.

Bizler az bir ücret alan işçileriz. Bulunduğumuz işletmede, hiç kimse hayatından memnun değil. Bizler karnımızı bile güç bela doyuruyoruz. Tabi buna doyurma denirse. Ölmeyeceğimiz kadar bir ücret. Haftalık 75 bin lira. 1 kilo patates, 10 yumurta ile haftayı geçirmek gerekli. Tek kişiyim. Sosyal yaşantım olamaz. Evlenmeyi zaten düşünemeyiz. Tabi kitap, gazete, eğlence yok. Ancak yoldaşlardan aldığım kitap ve yayınları okuyarak bilgimi tazeleyip kendimi geliştirmeye çalışıyorum. İşte bu şartlarda bizi mahvеden, kanımızı emen, iliğimize kadar sömüren burjuvaziyi layık olduğu yere, cehennemin dibine, tarihin çöplüğüne biz işçiler atacağız. Gömeceğiz, bir daha hortlamayacak şekilde.

Evet şu anda karşı-devrim rüzgarları esiyor. Dünyada, özellikle sosyalist ülkelerde gelişen ve oportünizmin evrimini, gerçek yüzünü açığa çıkaran olayların zararını biz Marksist-Leninistler gördük. Devrimcilerden, biz zarar görmedik diyenler olabilir, ama hain Gorbaçof tüm dünya devrimcilerine zarar vermiştir. Bu inkar edilmez bir gerçektir.

Emperyalizme darbe vuran, onu yıkmaya çalışan tüm örgüt ve partiler, devrimcilerin dostudur. Tüm dünyada proletaryanın iktidara gelmesini engellemek ve sosyalizmin gerilemesi için çalışan tüm güçler ise devrimcilerin düşmanıdır.

Değerli yoldaşlarım, geldiğimiz şu noktada karamsarlığa kapılmak için bir neden yok. Çünkü tüm yanlışların elekten geçtiğini düşünün, geriye ne kalır? Doğrular kalır, değil mi? Şunu da unutmayalım, zor şartlar çetin insanlar yaratır. Bu noktadan itibaren daha kararlı, daha inançlı ve daha bilinçli bir şekilde mücadelemizi yürüteceğiz.

Zafer bizim olacak, hem de kayıtsız şartsız bizim olacak.

Tüm kapitalist ülkelerde sömürü azgın bir şekilde sürüyor. Artık-değer üreten biz işçiler, doğru dürüst geçinemiyoruz. İnsanca yaşamak, sosyal haklardan yararlanmak istiyoruz. Acaba ne kadar yararlanabiliyoruz? Herkes kendi yaşadığı iş çevresine göre değerlendirsin. Acaba hak, adalet, eşitlik vb. bu mu?

Sosyal yaşantısı gün geçtikçe kötüleşen işçi sınıfı, acaba sosyalizme dört elle sarılıp kanının son damlasına kadar savaşmaz mı? Hem de seve seve canını verir.

Yoldaşlar, biz işçi sınıfı halkın çoğunluğunu oluşturuyoruz. Biz haklıyız ve herşeyi yapabilecek gücümüz var.

TKP'mizin bayrağı altında örgütlenelim!

TKP'mizi güçlendirelim!

Her şey TKP'miz için!

Cengiz Aydınoğlu, İzmir

Versek

Denizin ucunu tutup da
Öbür uçtakine seslenememek
Kötü olsa gerek
Bu sınırsız güzelliği
Hey dostlar
Hiç görmeyenlere
Versek

Ozan Öncü
28 Ağustos 1990

Çığlık

Bir sen varsın
Bilirim
Leyla olmazsın
Çöle sürmezsin beni

Bir sen varsın
Bilirim
Aslı olmazsın
Yakmazsın beni

Bir sen varsın
Bilirim
Nah şuramda duyarım
Şeyh Bedreddin gibi,
İpe çektirirsin
Gözyaşlarınla yıkarsın
Cesedimi

Anamsın, avradımsın,
Çocuğumsun
Sınırsız, bayraksız,
"Memleketimsin"

Ozan Öncü,
9 Eylül 1990

Ruhi Su'yu saygıyla anıyoruz

Büyük halk ozanı Ruhi Su'yu ölümünün 5. yıldönümünde saygıyla anıyoruz.

Ruhi Su 1912'de Van'da doğdu. İlk ve ortaokulu Adana'da okudu. Sonra Konya'da öğretmen okuluna gitti. 1943'te bu okulun son sınıfından, Ankara'daki Musiki Muallim Mektebi'nin son sınıfına aktarma yaptı ve 1935-1936 ders yılında Musiki Muallim Mektebi'ni bitirdi. Buradan, Konservatuar'ın opera bölümüne girdi. 1942'de okulun ilk mezunları arasındaydı. On yıl kadar operada çalıştıktan sonra, 1951-1952 "komünist tevkifatı"nda tutuklandı ve 5 yıl hapis 1 yıl 8 ay Çumra'da nezaret "cezası" aldı.

Ruhi Su eğitim açısından burjuvazinin olanaklarından yararlanmış ama emeğini, hünerini halka adamıştır. Sesiyle, sözüyle ve kişiliğiyle işçi sınıfına kenetlenmiş, burjuvaziye hiçbir zaman boyun eğmemiştir.

Ruhi Su halk müziğini yalnızca çalmakla, söylemekle kalmadı, onu ilerletti. Sanatı müzik bilgisiyle doluydu. Türkülerin işçi sınıfının ve ezilen halkların sesi olduğunun bilinciyle, halk müziğinde devrim yaptı. Böylece halk kültürüne büyük bir katkıda bulunmuş oldu. O milyonların savaşımını kararlılıkla ve derinden militan bir savaş ruhuyla besliyordu.

Ruhi Su'nun ardından Yürükoğlu yoldaşımız şöyle yazmıştı:

"Türkiye işçi-komünist ve sanat hareketi içindeki özel yeri hiçbir zaman doldurulamayacak olan Ruhi Su, savaşımın bugün geçtiği yer açısından da çok şanssız bir günde öldü. Onun binlerce sözler söyleyip yazılar yazmaya gereksinimi yoktu. Onun tüm yaşamı ve sanatı, dostun-düşmanın karşısında eğilmez mağrur başı, işte bunlar zaten ne dediğini anlatıyordu. O tüm varlığıyla, Türkiye devriminin, Türkiye ve dünya işçi sınıfının çıkarlarından bağımsız olmayan ama geçici ve kesimsel her çıkara yabancı bağımsız yolunun simgesiydi. (*İşçinin Sesi*, sayı:291, 23 Eylül 1985)

Ruhi Su'nun ardından hem böyle gerçekten üzülen, hem de üzüldüğünü söyleyen çok oldu. Bütün "kültürlü" burjuvalar, onun ardından timsah gözyaşları dökerek ona sahip çıkmaya çalıştılar! Bu koca karakter, inançlarından vazgeçmediği için ona burjuvazinin yıllarca hapiste ve dışarıda çektirdikleri çile unutulmadı. Ruhi Su, işçi sınıfının malıdır. Türkiye'de işçi hareketi, devrimci demokrasi kavgası yükseldikçe, onunla birlikte Ruhi Su adı daha da devleşecektir! Ruhi Su öldü ama burjuvazi korksun, devrim hareketinin seli içinde, su gibi ferah, güneş gibi aydın ve çağlayarak geliyor yine Ruhi Su!

Kıyamet dedikleri
Ha koptu ha kopacak
Yoksuldan, halktan yana
Bir dünya kurulacak

TKP üyesi, komünist sanatçı, sınıfımızın müzikte dev kartalı Ruhi Su işte kendi dizelerinde sözü geçen bu dünya için savaşan milyonların gönlünde büyüyor. Zaferinde anıtlaşacaktır.

Tekin Sadık

En fırtınalı havada bile gemiyi kayalara çarpmadan götürecek

Usta birer kaptan labilmeliyiz

Bir kapitalistin para ve kâr hastalığı nasılsa, bir komünistin de sınıfın çıkarını, devrimin çıkarını en az o kapitalistinki kadar bir hırsla savunması devrim için kaçınılmaz bir görevdir.

Merhaba yoldaşlar,

Bir süre önce size kendimi tanıtan bir mektup yazmıştım. Şimdi yazacağım mektupta da yaşamış olduğum bir olayın, doğrularını yanlışlarını objektif bir şekilde, açık ve net olarak anlatacağım.

Çalıştığım işkolu lokantacılık, yani işyeri 20-25 kişinin çalıştığı küçük bir işletme. Bu tür işletmelerdeki işçiler günde 12-14 saat çalışırlar. Türkiye genelinde bu böyle, ama benim çalıştığım işletmede daha da beter. Bazen 16-17 saate çıkıyor. İşyerim şehir dışında ve yol üstünde bir dinlenme tesisidir. Servisimiz var. Şehire 16 km. olan işyerine gidebilmek için, bir saat önce kalkmak gerekiyor. Sabah saat 10'da işbaşı, gece 12-01 arası paydos. Yolda geçen zaman vb. ile saatler uzuyor.

İşverenin para hırsı, akıl hastanesinde tedavi olmasını gerektirecek bir düzeyde dir. Örneğin müşteriye satılan salataların artıklarını, kendi eliyle süsleyip yine satmaktadır. Adamın, insan sağlığını hiçe sayan aşırı kâr hırsı (hastalığı), işçilerin köleden farksız, hatta daha kötü koşullar altında sömürülmesine mal olmaktadır.

İşyerinde 25 işçi çalışmasına karşın bunların, patron ve dört köpeğiyle birlikte ancak 10'u sigortalıdır. Geri kalanların hepsi kaçak çalışmaktadır. İşçilerin aldığı ücret sigortada asgari ücret gösteriliyor. Mesela ben 1 milyon alırken sigorta primlerim 150 bin lira, yani asgari ücret üzerinden ödeniyor. Sanıyorum işyeriyle ilgili bu kadar bilgi yeterlidir.

Ben aşçıyım. Bir gün mutfaktaki aşçı ve çırak kadro, yani bütün mutfak personeli olarak topluca işi bıraktık. Bu, daha önceden hiçbir hazırlığı olmayan, kendiliğinden patlak veren bir olaydı. Olay şöyle gelişti:

Bizim meslekte bahşiş önemli bir yer tutar. Servisten toplanan bahşiş personele ait kumbarada birikir. Bunun yüzde 25'i mutfak personeline aittir. Patron bir bahane bularak, sözde ceza olsun diye, mutfağın bahşişine el koydu. Daha önce de böyle durumlar olmuştu. Bu olaya ben müdahale ettim ve bütün mutfak kadrosu olarak işe gitmedik. Zaten bu mevsimde personel sıkıntısı çeken patronun durumu daha kötü oldu.

Ben deneyimsiz ve hazırlıksız olduğum için, hemen yoldaşla (bu yoldaş önceki mektubumda bahsettiğim yoldaştır) buluşup bu konuyu anlattım. Yoldaş hemen işçi arkadaşlarla görüşmek istedi. Hepimiz biraraya gelip işin çerçevesini çizdik. Yoldaş iki öneri getirdi. Bir, sendikalaşmak, iki, hepimiz birlikte işverene karşı dava açmak. Bunun için bize gönüllü avukat da buldu. Ama biz arkadaşlarla, sendikalaşmanın daha doğru olacağına karar verdik. Buna göre işverenle uzlaşıp, gizliden örgütlenerek oraya sendikayı sokacaktık. Bu karar üzerine Türk-İş çatısı altında bir sendika düşündük ve TOLEYİS'e gittik.

Sendikada daha detaylı bilgilendik. İşverenin yaptığı yolsuzlukları, sahtekarlıkları daha net öğrendik. Ancak bir sorun vardı. Sigortasız işçi sayısı çok fazlaydı. Bunların çoğu bizim safımızda yer alacaklardı ama sigortalı olmadan sendikaya üye olamıyorlardı. Bunun üzerine bir öneri getirildi. Sendika başkanı sigortacılara telefon edip ihbarda bulundu. Aralarındaki samimiyetten dolayı bu istek kabul edildi. Plana göre biz işe başlayıp çalışacaktık, sigorta müfettişleri oraya baskın yapacaklardı, biz de sigorta müfettişlerine kaçak işçileri, patronun sakladığı personel defterini vb. bulmalarında ve görev yapmalarında yardımcı olacaktık.

Sendikadan ayrıldıktan sonra patronla ilişki kurduk. Anlaşmak üzere bizi çağırdı. Bu arada iki arkadaşımız bir gün önceden patronla anlaşmış, açık deyimle bizi satmış ve işe başlamışlar. Biz de sabahleyin servisle işyerine gittik. Patron yoktu, işi varmış, akşam gelecekmiş, gelsinler çalışsınlar akşama konuşuruz demiş. Ama oraya vardığımızda iki arkadaşımız daha fire verdi. Ben aylığıma şu kadar zam istiyorum, ben artık burada çalışamam, gibisinden herkes bir tarafa çektirmeye başladı, yani çokbaşlılık çıktı. Hiç kuşkusuz ki bütün suç bana aittir. İşçilerde, yığınlarda suç aramak yanlıştır. Tabi ben o zaman bu yanlışı göremedim. Durumu sonradan kavradık ama meydan da burjuvaziye kaldı. İki hain hariç herkes oradan tamamıyla ayrılmaya karar verdi. Zaten o hainleri uzlaşmış olarak görmek beni sinirlendirmişti. Benim bu yanlışı yapmamda en büyük etken onlar oldular.

Ben hemen yoldaşın yanına koştum. Durumu anlatınca çok kızdı, sinirlendi. Doğrusu ben de ona kızdım. Ben ona, bu tür işkollarında çalışan insanların çürümüş ya da çürümeye en elverişli kesim olduğunu, çünkü bu tür işletmelerde küçük-burjuva mikropların gelişip olgunlaşmasına en uygun ortamın bulunduğunu söyleyerek karşı çıktım. Oradan bir sonuç alamayacağıma öyle inanmıştım ki en canlı gerçeği bile göremiyordum. Yoldaş da tam tersini savunuyor, bunun çok yanlış olduğunu çeşitli eleştirileriyle birlikte açıklıyordu. Doğrusu onun söylediklerinin derinliğini kendi kendimle hesaplaşırken anlamaya başladım.

Yoldaşlar, şimdi yoldaşımın da dediği gibi, insanlar yanlış yaparak gelişir. Önemli olan bu yanlışlardan ders çıkarıp, sınıfı devrime, iktidara götürürken en az zarara uğramak için deneyim kazanmaktır. Yoldaşın Lenin'den güzel bir alıntısı var: "Bize en fırtınalı havada ve en sığ kayalıklarda gemiyi kayalara çarpmadan kaptanlık yapacak, gemiyi götürecek yönetici lazımdır." Evet yoldaşlar, öyle olmalıyız.

Yukarıda patronun kişiliğini, kıllığını anlatmıştım. Bir kapitalistin para ve kâr hastalığı nasılsa, bir komünistin de sınıfın çıkarını, devrimin çıkarını en az o kapitalistinki kadar bir hırsla savunması devrim için kaçınılmaz bir görevdir.

Canım yoldaşlarım, bu konuyla ilgili yanlışlarımı kabul ediyor, eğitici eleştirilerinizi bekliyorum. Tek amacım devrim. Bunun için de eksiksiz bir komünist olmak zorundayım. Büyük bir coşkuyla çalışmaktayım. Sizin de deneyimlerinizden ve bilgilerinizden yararlanmak istiyorum.

Bütün yoldaşlara kucak dolusu sevgi iletir, başarılar dilerim.

Yaşasın partimiz TKP!

Güneş Yanmaz, Ege

MESS'in altı aylık kademeli zam önerisine şiddetle karşı çıkılmalıdır

1 yıllık sözleşme, aylık zam, haftalık ödem istiyoruz

Madem burjuvazi işçileri bu kadar "düşünüyor", işçi ücretlerine altı ayda bir değil *her ay* zam yapsın! Ayrıca ücretleri haftalık ödesin.

MESS 1990 dönemi gurup sözleşmesi görüşmeleri öncesinde, MESS başkanı Bahri Ersöz'ün "işçisini düşünen işveren"(!) pozlarında yaptığı bir açıklama var. Ersöz şöyle diyor:

"İşçi sendikalarına, yine toplu sözleşmelerin 2 yılda bir yapılması kaydıyla, *ücret zamlarının 6'şar aylık dilimlere bölünmesi* önerisini götüreceğiz...

"... Bu şu açıdan işçinin lehinedir: Örneğin 100 lira alan bir işçiye, birinci yıl için yüzde 100 zam verildiğinde, hemen yılın ilk günlerinde bütçesini 200 liraya göre ayarlar. Ama birkaç ay sonra, yeni bütçesiyle de sıkıntı çekmeye başlar. Oysa, bu paranın yüzde 60'ını yılın ilk yarısında, yüzde 40'ını da ikinci yarısında almış olsaydı, bütçesini daha dengeli götürebilirdi. Ayrıca vergi ve kesintiler açısından da bir *avantaj sağlar.(!)* İkinci yıl için de aynı sistem geçerli olur..." (*Milliyet*, 12 Temmuz 1990)

İkiyüzlülüğe bakın siz! Maden işçinin bütçesini "ayarlamaya" bu kadar meraklılar, acaba neden ücretleri yeterli düzeye yükseltivermiyorlar? İşçi sınıfı, boğaz tokluğundan daha beter koşullarda çalıştığı yetmiyormuş gibi, bir de Körfez krizi ileri sürülerek yapılan yeni zamlar nedeniyle daha da büyük ekonomik güçlüklerle yüzyüze kaldı. İşçiler, "bütçe ayarlaması" ne söz, bütçe bile yapamaz durumdadırlar. Altı aylık kademeli zammın işçi ailelerine getireceği yarar yoktur.

Öte yandan, bu ikiyüzlü burjuva, altı aylık kademeli zammın, vergi ve kesintiler açısından "avantajlı"(!) olduğunu da ileri sürüyor. Bunun altı aylık kademeli zamla ne ilişkisi var demeyin. Şöyle ki, ücretlere altı aylık kademeli olarak yapılacak, örneğin (yüzde 40 + yüzde 25)'lik bir zam, yıllık yapılacak yüzde 65 zamma *eşit değildir,* yüzde 57,5 eder. Aradaki yüzde 7,5'luk fark, altı aylık kademeli zammı kabul eden sendika yönetiminin, işverene armağan ettiği işçi parasıdır.

Altı aylık kademeli zamda işçi, yıllık zamma göre *daha az* ücret alacak, dolayısıyla, yüksek ücrete göre daha az vergi ve kesinti ödeyecektir. Bu arada, yüzde 7,5'lar da işverenin cebine gidecektir. Altı aylık kademeli zammın "avantajı"(!) budur.

Dahası da var. Böyle bir zam sisteminde işverenler, uzun süren sözleşme görüşmeleri boyunca işçinin kazandığı ücret, fazla mesai, gece, tatil vb. çalışması *farklarını,* birinci altı aylık zam oranından ödeyerek, büyük vurgun vuruyorlar. Daha önce yayınladığımız şu örneği, yukarıdaki rakamlarla tazeleyerek verirsek, gerçek çok daha berrak görülecektir:

" 'A' işyerinde çalışan işçiler ortalama 500 bin lira aylık alıyorlar. Sözleşme sonunda 1.yıl için yüzde 57,5 zam aldıklarını varsayalım. Buna göre, sadece bir aylık ücret farkı 287 bin 500 lira eder. Sözleşmeler ise yaklaşık 5 ay sürüyor. 5 ayda, bir işçi için, 5 x 287 500 = 1 437 500 lira ücret zammı birikiyor.

"Oysa kademeli zamla, bu *birikmiş işçi alacakları,* birinci altı aylık zam oranı olan yüzde 40'dan ödeniyor. Yani, 5 x 200 000 = 1 000 000 lira. Aradaki fark, 437 bin 500 lira ise işverenin cebine gidiyor. Eğer örneğimizdeki işyeri 1000 işçilik bir işyeri ise, sendika yönetiminin altı aylık kademeli zamma imza atmasıyla işverene bağışladığı(!) işçi parası, beş ay için 437 milyon 500 bin lira eder.

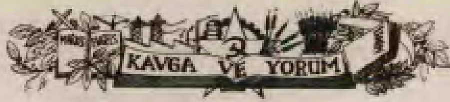
"Bu hesaplamamız yalnızca ücretler üzerinedir. Buna ikramiyeleri, fazla çalışma farklarını, diğer sosyal ödemeleri de ekleyince işverenin sözleşmeden yaptığı muazzam kâr ortaya çıkar." ("İki kademeli zamma hayır", *İşçinin Sesi,* Çek-Al, sayı:348, 17 Şubat 1988) (Verileri biz değiştirdik.)

Altı aylık kademeli zam, işte böyle büyük bir soygun kapısıdır. Bizim buna karşı şöyle bir önerimiz olacak: Madem burjuvazi işçileri bu kadar "düşünüyor", işçi ücretlerine altı ayda bir değil, *her ay* zam yapsın. Hem de, ücretleri *haftalık ödesin.*

"İşçinin geçimini ayarlaması açısından, haftalık ücret daha iyidir. Ayrıca, kapitalistler, ücretleri ne kadar geniş aralıklarla öderlerse, kullandıkları bir metanın (bu durumda işgücünün) parasını o kadar geç ödemiş, yani o kadar bedava kredi kullanmış oluyorlar. Neden işçi kapitaliste faizsiz kredi versin? Ücretler *haftalık* ödenmelidir." ("Nasıl Bir Sendikal Hareket?", *İşçinin Sesi,* Sayı:383, 27 Kasım 1989)

Metal işçileri, burjuvazinin altı aylık kademeli zammına kararlılıkla karşı çıkmalı, "bir yıllık sözleşme, aylık ücret zammı, haftalık ücret ödemesi" istemini militan-yığınsal mücadeleyle yükseltmelidirler!

Salih Can

R.Yürükoğlu

YAYINA DÖNÜK EĞİTİM SEFERBERLİĞİ

14.Özveri Taarruzu'nun sonuna geldik. Bu son derece başarılı geçen taarruz bittikten sonra neler yapacağız? Ne yapacağımızı geneliyle, bir bütünün içine oturtup anlamalıyız.

Dünyada büyük bir dönemeç yaşanıyor. "Yaşayan Sosyalizm", sosyalist sistem çöktü. Bizim ülkemiz için, bu büyük dönemece bir de Körfez krizi eklendi. İstense istenmese tüm örgütler bu büyük dönemeci yaşayacaklar. Yine istense istenmese, kişiler de tek tek bu büyük dönemeci yaşayacaklar. Kaçmanın olanağı yok, bu dünyanın içinde yaşayan insanlar ve örgütleriz. Biz de kendimizde ve örgütümüzde büyük dönemeci yaşayacağız.

Bundan kaçmak diye birşey söz konusu olmadığına göre, sorun, bu büyük dönemecin kişi ve örgüt olarak bizden ne beklediğini iyi kavramak ve ona göre davranmaktır. Yapılması gerekeni bilir ve yapma hırsını gösterirsek, o zaman bu büyük çalkantıyı hem kişiler, hem partimiz olarak yararlı bir biçimde geçirebiliriz.

Şubat 1990'da yayınlanan *Merkez Komitesi Durum Değerlendirmesi* alınması gereken tutumu şu sözlerle belirlemişti:

"En başta, Marksizmi geliştirmeden bu bunalımdan çıkılamaz. Parti örgütünün bugün geldiği noktayı anlatan, 'ya gerileyeceğiz, ya ilerleyeceğiz, bu noktada duramayız' fikri Marksizm için de, dünya devrimi için de, Türkiye devrimi için de geçerlidir. Bu misyon, inanmış Marksistler olarak bizim de üstümüzdedir.

"Marksizmi ilerletmek, en başta Marksizmi daha iyi öğrenmekle bağlıdır. Marksizmde, öğrenip bugünkü koşullara uygulamamız gereken hâlâ pek çok yan vardır. Yeni gelişmelere göre ilerletilmesi, sistematize edilmesi gereken yanlar vardır. Bir yıpratma savaşı geliyorsa, ideolojik sağlamlık en önemli saldırı ve savunma silahı olacaktır. Gelişmeler, ideolojik çalışmaya *birinci* sırada önem vermeyi gerektiriyor.

"Partide ideolojik görevler yüklenmiş olan dar kadroyu genişletmek, yatkın yoldaşları ideolojik çalışmaya koymak... Parti okulunu yeniden ve çok daha geniş olanaklarla çalışmaya geçirmek, mutlaka önemli sayıda partiliyi her yıl eğitmek.

"Ulaşmak istediğimiz kesimler için, çıkarabildiğimiz kadar çok yayın çıkarmak."

Temmuz 1990'da yayınlanan *1990-91 Örgüt Stratejisi* de, yeni yıllık stratejinin özünü "mali kaynak yaratmak ve örgütlenmek" olarak belirledikten sonra, bunlar için 5 odak noktası sayıyordu:

"1. Mali alanda yaratıcı ve sonuç alıcı çalışmak.
2. Örgütlenmeyi yükseltmek, parti dokusunu sıklaştırmak.
3. Basın, yayın, dağıtım alanında yoğunlaşmak.
4. Eğitim.
5. Uluslararası ilişkileri artırmak."

Bu üçüncü ve dördüncü maddeler, MK değerlendirmesinin sonuçlarını yineliyordu.

İşte yoldaşlar, MK'nın bu değerlendirme ve direktiflerini lafta bırakmamak, pratikte uygulamak zorundayız.

O zaman önümüzdeki dönemin ana halkası bellidir. Ana halka ideolojik mücadeleyi yükseltmektir. Nasıl yükselecek? Yayınlarla.

İşçinin Sesi partinin merkez organıdır. İllegal bir partinin merkez organıdır. Bu nedenle legal olarak yayınlanabilecek hiçbir şey *İşçinin Sesi*'nde basılmamalıdır. Bu, genel bir anlayış olmalıdır. Legalde yayınlanabilecek şeyleri *İşçinin Sesi*'nde yayınlamak *İşçinin Sesi*'nin işlevini köreltiyor, okunmasını azaltıyor. Demek ki *İşçinin Sesi* parti merkez organı olarak legal terminoloji ile yazılmasında sakınca olan teorik konular ve parti meseleleri üzerine yoğunlaşmalıdır. Demek ki, sayfa sayısı da azalmalıdır.

Bu değişiklikler *İşçinin Sesi*'nin önemini azaltır mı? Hayır tam tersine. O tüm partinin ve yayınların yol göstericisi, pusulasıdır. Parti eylemlerinin belkemiğidir.

Merkez organ yanında, Türkiye'de legal bir yayın. Mali durumumuza göre 15 günlük ya da ayda bir çıkacak. Okuma alışkanlığı olmayan ya da az olan işçi-emekçi kesimi amaçlayacak. Hepimiz biliyoruz ki, Türkiye'de okuma alışkanlığı azdır. Bir de yığınsal iletişim araçlarının aşırı büyümesiyle bu kesime her gün yoğun bir enformasyon-bilgi saldırısı var. Bunlarla mücadele edebilecek, çok kolay okunan küçük yazılar, değişik bir mizanpaj, renkli, bol resimli ve de basit bir dil.

Bunun dışında iki ya da üç ayda bir teorik dergi yayınlanmalıdır. O da bu iki yayında da yer alamayacak, amacı gereği almaması gereken yazıları, çok daha teorik konuları içermelidir.

Bu üçünün yanında tüm gücümüzle kitap ve broşür yayınlamaya çalışmalıyız. Eskiden söylenmiş ama bugün de yepyeni duran çok görüşümüz var. Türkiye daha bunları bilmiyor. Çeşitli nedenlerle köşede kaldı. Legal olanaklardan iyi yararlanmak gerek. Türkiye üzerine üretilmiş çok tezimiz vardır ve gerçekten çok doğru şeylerdir. Bunları toparlayıp, kitaplar, broşürler halinde hızlı bir biçimde yayınlamamız gerekiyor.

Bunları yapan, Türkiye ortamını yayınlarla sel gibi başabilen bir hareket sorunu çözer. Öyle bir kargaşa var ki, kimse ne söylediğini biliyor, ne de doğru dürüst söyleyecek birşeyi var. Bunu bizim yapabilmemiz gerek.

Buraya kadar güzel. Yapabilmek gerek, yapabilirsek "çözeriz", tamam. Peki ama nasıl yapacağız? Canalıcı soru burada. Şu kadar insanız. Ve gerçekten oturup yazabilecek yoldaşlar, kalabalığımızın da daha azı.

O zaman yapılabilecek ve yapılması gereken tek bir şey var: Yoğun bir kollektif eğitim çalışması örgütlemek.

Partinin bugün yoğun bir eğitim çalışmasına girmesi 2 nedenden zorunludur:

Birincisi, kadrolarda az bilmenin, kendine güvensizliğin getirdiği bir sekterlik var. Fikrimizin dışında birşey duyduğumuz zaman ya sertleşiyoruz, ya bırakıp gidiyoruz. Tartışmak, görüşmek, sertleşmeden, karşımızdakinin de doğru şeyler söyleyebileceğini kabul ederek. Evet geneliyle doğruyu söylediğimize inanıyoruz, yoksa başka bir örgütte olurduk ama bizim de bir sürü eksiğimiz, yanlışımız vardır. O tartışma içinde çıkar. Sekterlikler, pekçok yoldaş için bilgi eksikliğinden kaynaklanıyor.

Demek ki, kadroların daha esnek, daha olgun, daha tahammüllü olabilmesi için bir kez bilgisinin artması gerek.

İkincisi, şu önümüze koyduğumuz büyük görevi yapabilmek, yayınları sel gibi akıtabilmek için de hızlı, yoğun ve değişik bir eğitim çalışmasından başka kullanabileceğimiz araç yok elimizde. Öyle bir eğitim örgütlememiz gerekiyor ki, eğitimin sonunda tüm hücrelerden ya da büro-birimlerden yayına yardımcı bir ürün çıksın. Ekibin yetişkinlik düzeyine göre ya bir broşür, ya bir kitap, ya derginin birine yazı gelsin. Taarruz bittikten sonra, tüm çalışmalar bu amaç çerçevesinde örgütlenmelidir. Bu, soyut bir eğitim çalışması olmamalı, sonuçları yayınların bir yanında ortaya çıkmak üzere olmalıdır. Ona göre listeler hazırlayıp, tüm örgütleri göreve çağırmalıyız.

Önümüzdeki kış, örgütün en önemli görevi, *ürüne yönelik eğitim* çalışmasıdır. Yoksa sözünü ettiğim yoğunlukta yayın çıkartamayız. Oysa birlikte çalışmanın gücünden yararlanırsak çok şey yapabiliriz. İyi planlanmış bir merkezi yönlendirme altında, önceden belirlenmiş teslim tarihlerine uyarak, *öğrenirken öğretir, öğretirken öğreniriz*. Eğitim ama yayına dönük bir eğitim.

Hatırlarsanız 1,5 yıl önce, "1,5 yıl iyi çalışırsak mali krizi atlatır düzlüğe çıkarız" demiştik. Belki bir iki ay arkadan geliyoruz ama düzlüğe çıkıyoruz değil mi? Mali kriz bitti. Demek ki, parti değerlendirmesini doğru yapmış ve sözünde durmuştur. Bir buçuk yılda bu işi temizleriz dedik ve temizledik.

Şimdi de diyoruz ki, yukarıda geneliyle değindiğim çalışmaları 1 yıl sürdürebilirsek, tüm partiyi baştan sona, nicelikten niteliğe, bugün pek azımızın hayal edebileceği bir düzeye getiririz. Şimdi elbirliğiyle bu söylediklerimizi yapacağız. İyi yaparsak göreceksiniz, olağanüstü güçleneceğiz.

O zaman şöyle söyleyebiliriz: Taarruzun hemen ardından tüm partide bir *yayına dönük eğitim seferberliği*" başlatmalıyız.

Partinin daha atılgan çalışma istemesi bazı yanlışları açığa çıkardı

YA PARTİ YA PARTİ

Partimizin bu tartışmadan en büyük kazancı, genç yoldaşlarımızın parti anlayışını, parti kültürünü daha iyi özümseyerek çıkmalarıdır. Genç yoldaşlarımız, inançlı, coşkulu, militan ve partizan bir çalışmayla her türlü sorunu aşacaklardır.

Gülen Erdilek

Gençlik örgütlenmemize ilişkin olarak gazetede tartışma açılması, bu konuya odaklaşmamızı, bu da bazı anlayış bozukluklarının iyice açığa çıkmasını getirdi. Bu bozuklukları tartışmanın kendisi açığa çıkardı demiyoruz, çünkü bu tartışma olmasaydı da, *bugün* partinin gençlik çalışmasında, illegal çalışmaya göre "daha riskli" bir çalışmaya giriliyor olması, bu bozuklukların zaten patlak vermesini getirecekti.

Parti anlayışımızın ve kültürümüzün, hepimiz tarafından daha iyi özümsenmesine yardımcı olacağı için, merkez organda bu bozuklukların en çarpıcılarına değinmek yararlı olacaktır.

Açık tartışmaya açık yanaşım

Bir kere şunu açıkca söylemek gerekir. Söz konusu yanlış değerlendirme ve tutumların çoğunluğu, gençlik alanındaki sorumlu yoldaştan (H. yoldaş diyelim) kaynaklanmıştır. O yoldaş yanlış görüşlerini ve tutumlarını "parti tavrı" olarak alta kadar indirmiş ve genç yoldaşlarımız, işe dönük çalışma yerine, parti terbiyesine yakışmayacak bir şekilde, özellikle yönetici bir yoldaş üzerinde yoğunlaşan bir dedikodu ortamına sürüklenmişlerdir.

Tartışma açılırken, bu tartışmanın parti çapında canlı bir biçimde yürümesinin ve sonucunda da gençlik örgütlenmemizde yeni adımlar atmamızı sağlayacak kararların alınmasına yardımcı olmasının amaçlandığı belirtildi.

Durum böyleyken, "zaten bağlanmış olan şeylerin tartışmaya açıldığını", "tartışmanın anlamsız olduğunu, çünkü merkezin bunları dikkate almadan karar aldığını" söylemek partililikle bağdaşmaz. Böyle bir fikir, ancak ya parti çalışmasıyla gerçekten yeni tanışmış, ya da parti çalışmasından uzaklaşmış, partiye yabancılaşmış birisi tarafından söylenirse yerine oturabilir. Nitekim, bu fikrin sahibi olan H. yoldaşın parti çalışmalarından uzaklaşması bunu doğrulamaktadır.

Yine de biz süreci biraz daha yakından anlatalım. Tartışma açılmadan önce de merkezin önümüzdeki dönem çalışmalarına ilişkin oluşmuş fikirleri ve hedefleri elbette vardı, ama alınmış bir kararı yoktu. Kesin karar alınmadan önce, konuyu tartışmaya açmak, yoldaşların görüşleri alınmak istendi. Böylece, hem merkezin kendi düşüncelerini sınamak, hem genç komünistleri daha yakından tanımak, hem en doğru adımı atma şansını artırmak olanağı sağlanacaktı. Nitekim, açılan tartışma, bu yaklaşımın ne kadar doğru olduğunu gösterdi.

Eğer baştan ya da tartışmanın ortasında(?) alınmış bir karar olsaydı, o kararın uygulanmasına hemen geçilirdi. Parti kararlarına yardımcı olmayacağını bile bile açılan "sahte" bir tartışma, bir partiye ne yarar getirebilir?

"Önceden karar alındı" diye kulaktan kulağa fısıldanırken gösterilen "kanıt", merkez bürolardan bazı yoldaşların tartışmaya katılmak üzere yazdıkları yazılar oldu. İyi niyet olmadığı, bir gerekçe arandığı buradan bellidir. Merkez bürolarda çalışan yoldaşların tartışmaya katılma hakları yok mu? Onların kendi fikirleri olmaz mı?

Eğer "önceden karar alındı" derken kastedilen şunlarsa, ortada yine haksız ve parti anlayışı açısından yersiz bir yaklaşım vardır.

Birincisi, Merkez Komitesi, 1990-1991 stratejisinde gençlik alanına ilişkin bazı hedefler koymuştur. Bu hedefler bir yıllık, yani uzunca erimlidir ve tüm yoldaşlar için aşikar sayılabilecek, genel bir çerçeve çizmektedir. Bu çerçevede zamanlamayı, biçimi, yöntemleri vb. tartışmaya bol bol yer vardır. Zaten strateji tüzük gibi birşey değildir. Somut durumlara uymadığı anlaşılan maddeler geri çekilir.

Kaldı ki, merkez, tartışma açmış. Eğer stratejideki hedefler "önceden karar alma" olarak sayılırsa, bu, dedikodu tezgahı kurmayı değil, tartışmaya katılıp bu görüşü mertçe dile getirmeyi gerektirir. O zaman merkez de genç yoldaşlarını, bu görüşün yanlış olduğuna ikna ederdi.

İkincisi, merkez, gençlik sorumlusuna, yaz sezonunda, legal örgüt ve yayın için *hazırlık* yapma görevi vermiştir. Bunun da "önceden karar alma" nitelemesiyle ilişkisi yoktur. Bir kez, merkezin kendisinin bu yönde fikir oluşturmaya hakkı vardır. Tartışmadan, merkezin bu fikrini değiştirmesini gerektirecek sonuçlar çıkmazsa, bu fikrin, tartışmanın hemen ardından sonbaharda uygulamaya sokulması gerektiği de açıktır. Eğer merkez tartışmanın bitmesini bekleyip, ondan sonra hazırlığa başlasaydı, asıl o zaman eleştirilebilirdi.

Aslında H. yoldaş, daha tartışma açılmadan merkezin genel düşüncesini biliyordu. Merkez tartışmayı açma kararı aldığında, özellikle gençlik örgütünün merkeze bağlanmasının biçimleri gibi örgütsel yanları olan konuların bu süreç içinde çözülmesi gerektiğini de biliyordu. Ama ne zaman ki, merkeze bağlanmanın bu somut durumda, *Türkiye'de* bir yöneticiye bağlanmak demek olduğunu anladı, o zaman yoldaştan, bağlı olacağı yönetici yoldaş hakkında, "onun işleri karıştırdığı" yollu tepkiler çıkmaya başladı. Üstelik kendi tutumunu, altına "merkezin tutumu" olarak yansıttı.

İşi yokuşa sürmeye gerekçe

Bir başka anlayış bozukluğu, legal örgüt ve yayın konusunda yansıdı.

Legal örgüt ve yayın *hazırlıkları* görüşülürken, gençlikten sorumlu yoldaşın *açıktan* hiçbir itirazı olmadı. Ama süreç ilerleyince merkezin önüne, tutulacak lokalden, çıkartılacak yayının en ufak noktasına dek içine alan büyük bir fatura geldi. Burada iki nokta öne çıkıyor.

Birincisi, gençliğin, bunun hem de hepsini parti merkezinden istemesi abestir. Dinamik, yaratıcı bir yapıya sahip olan gençlik, kendi kaynağını kendisi yaratır. Tersi gençliğin doğasına aykırıdır. (Kaldı ki, yine de, yönetici yoldaşa gerektiğinde, *ama* gerektiğinde, bir miktar yardım yapılabileceği söylenmiştir.)

Bu anlayış yalnızca gençliğin yapısı yüzünden de değil, asıl komünist partisinin işleyişine ters düştüğünden yanlıştır.

Merkezden yardım beklemek, komünist partisinde yeri olmayan bir anlayıştır. Biz daha en baştan, menşevik yönetimden kaynaklanan bu anlayışa karşı çıkmıştık. I.Konferans'ta konuyla ilgili karar alınmıştır. III.Konferans'ta ise bu karar şöyle yer almıştır:

> "Partiyi yaşatan ve güçlendirenlerin, *örgüt* olabilenlerin, merkezden giden parayla iş yapma zayıflığına kapılmayanlar olduğu, geçtiğimiz dönemin pratiğinde de açıkça kanıtlanmıştır. Tersi yanaşım, girişken, yaratıcı, kendine güvenli ve kalıcı komünistler yerine kişiliksiz ve ufak bir sallantıda kaybolan 'örgütler' doğurmaktadır.
>
> "Önümüzdeki çalışma döneminde, tüzüğümüzün 37. maddesine de uygun olarak yerleştireceğimiz anlayış şu olacaktır: Partili hem kendi yaşamını üretir, hem partiyi kurar ve güçlendirir. Her parti örgütü olanaklarını kendi yaratır ve gelirinin yüzde 25'ini merkeze gönderir."

O zamandan bu zamana da parti, bir tek durum hariç, bu karara uygun çalıştı. O da, Merkez Komitesi kararı ile, Türkiye örgütleri uzun bir süredir, merkeze yüzde 25 katkılarını göndermediler.

Yani, merkezden bekleme anlayışı geneliyle komünist partisi çalışmasına, somutumuzda bir partili için bağlayıcı değeri olan konferans kararlarına da terstir.

İkincisi, böyle yüklü bir fatura şu anlamlara gelebilir: Ya geldiğimiz düzey legal örgüt kurabilecek, legal yayın çıkarabilecek düzey değildir, ki bu durumda parti merkezi yanlış bilgilendirilmiş olur, ya da iş yokuşa sürülmek istenmektedir. Böyle olduğu sonradan daha iyi açığa çıkmıştır.

Sorunun özü, H. yoldaşın legal olanakları legalist olmayan bir yaklaşımla kullanmanın risklerini omuzlamaktan kaçınmasıdır. Nitekim "korsan" vb. daha "sol" önerilerin arkasında da partiyi yığınların önüne doludizgin sunacak çalışmadan kaçma vardır. Böyle olduğu için, bu yoldaş, yöneticisi olduğu salkımdan açıkça soyutlanmasın diye, kafaları bulandırma yolunu seçmiştir. Legal örgüt kurmanın erken olduğu, önyargısız bir değerlendirmeye ve iyi niyetle savunuluyor olsaydı, açık tartışmada açıkça savunulurdu.

İşimize bakalım

Komünist partisi ve onun üyeleri için, gençliğin nasıl örgütleneceği ve nasıl eylem yapacağı konusu, partili olup olmamayı, partide kalıp kalmamayı belirleyebilecek bir konu mudur? İşçi sınıfına inanan, partisine bağlı bir partili için, gençlik konusunda çıkan hem de örgütsel bazı "uyuşmazlıklar" yüzünden partiden ayrılmak abes değil midir? Bunu yapanın işçi sınıfının gücüne olan inancında bir sarsılma olduğu açık olarak gözükmez mi? Bu sorulara salim kafayla cevap veren herkes açıklıkla evet der.

H. yoldaş, gençlik örgütlenmemizdeki sevindirici gelişmeyi yanlış değerlendirmiş, herşeyi "gençlik gözlüğüyle" görmeye başlamış. Neredeyse "gençlik partisinin" kurulmasını gerektiren önerileri de, "herşeyi gençlik yapıyor, öteki alanlar birsey yapmıyor" demesi de bunu gösteriyor.

Oysa, parti çalışmamız ağırlığıyla işçi tabanlıdır ve oradan yükselmektedir. Kaldı ki, durum böyle olmasa bile bu konuma düşmek doğru değildir. Son durumda genciyle, yaşlısıyla, kadınıyla, erkeğiyle parti bütündür ve bir tanedir. Tek gözlüğümüz "işçi sınıfı"dır.

"Uyuşulmayan" konuların birazına bu yazımızda, birazına geçen sayıda değindik. Bunlar programatik konular değil, *örgütsel* konulardır. O zaman neden pire için yorgan yakılıyor?

Çünkü "devrimci" gözüken bazı sözlerin özü tam tersi anlam taşımaktadır. Alınan tutum, parti çalışmasından kaçmaya ufak da olsa "tantanalı" bir bitiş sağlamaktan başka birşey değildir.

Bir yandan "merkezle bir sorunum yok" derken, öte yandan "merkez zaten konuyu bağlamıştır, tartışmaya gerek yok" yollu konuşma merkeze karşı güven sarsmaktır. Parti merkeziyle dilediği konuda görüşebilme hakkını ve ödevini partimiz bütün üyelerine vermişken, niye görüşler parti merkezine gelmiyor da, ufacık bir yerde dedikodu kovanının büyümesine yol açıyor?

Geçen sayımızda da belirtmiştik. Genç yoldaşlarımızın inançlı, coşkulu, militan çalışmaları bunları aşmalarını sağlayacaktır. Bu tartışmaların sonucunda, ne yaptığını daha iyi bilen, daha hırslı bir çalışmaya girilecektir. Tartışmanın kendisi parti birimimizin, parti kültürünü daha iyi özümsemesi açısından büyük yarar sağlayacaktır. Girişken, yaratıcı, kendine güvenli ve kalıcı komünistler parti saflarını sıkılaştıracaktır.

Hukuk ve hukukun işlerliği güçler dengesine göre şekillenen bir olgudur, maddi ilişkilerden soyut birşey değildir

Hukuk güçlü olanın elinde

Ülkenin tablosu bize gösteriyor ki, çözüm burjuvaziyle uzlaşmakta, reformlarda, burjuvaziyle birlik noktaları aramakta değildir. Çözüm mücadeledDuring. Hukuk alanında da, diğer alanlarda da sorunların çözümü, kesimsel ekonomik-demokratik mücadeleleri demokrasi-devrim mücadelesine bağlamaktan geçiyor.

Sadık Yılmazcan

Konumuz hukuk. Bilinmez ve dokunulmaz bir olgu gibi önümüze sunulan, her an yüz yüze geldiğimiz, bizi de sarıp sarmalayan bir kurumun karşısındayız. Hemen yüzünüz asılmasın. Haklısınız, sevimsiz bir konu, ama çok da zorunlu. Bu düzenin öteki yönleriyle olduğu kadar hukukla da ilgilenmek zorundayız. Hukuk alanı, önemli bir demokratik mücadele alanıdır.

Hukuku yapan maddi güçtür

Türkiye'de bir 12 Eylül yaşandı. Burjuvazi, ekonomik ve siyasal bunalımına çıplak diktatörlükte yanıt aradı. Bir gece ansızın (ansızın değil tabii bekleniyordu), generaller çetesi tankları ve kılıçlarıyla iktidara el koydu.

Darbeciler, hemen TBMM'yi kapattılar, anayasayı "askıya" aldılar, siyasi partileri çalışmadan men ettiler. Bunu, anayasanın ortadan kaldırılmasını, bir yasaya, Askeri İç Hizmet Kanunu'nun bir maddesine dayanarak gerçekleştirdiler. Normal aklın alacağı bir durum değil. Ama bir nokta önemli: Generaller herşeye rağmen bir yasa maddesine sığındılar. Gariptir ama böyledir. Dünyanın her yerinde diktatörler kendilerine, eylemlerine yasal dayanak biçimsel bir boyut bulurlar. "Güç bizde, biz de keyfimize göre bu işi yaptık" demezler.

Bir yasaya dayanarak anayasa ilga edilebilir mi? Kuşkusuz hayır. Ama maddi gücün hukuksallığı işte böyle gerçekleşiyor. Hukuk, iktisadi gücün ya da maddi gücün bir üst yapı kurumu olarak aldığı biçimdir. Maddi güç kim ise hukuku yapan o oluyor. Hukuk da ona göre biçimleniyor.

Maddi gücü (ekonomik-siyasal gücü) bir an gözden uzak tutsak bakın ne olur: 12 Eylül darbesini gerçekleştiren generallerin eylemi, TCK'nın 146. maddesinde "anayasayı değiştirmeye, yoketmeye *kalkmak*, meclisi çalışamaz duruma getirmeye *kalkışmak*,." olarak tanımlanıyor. "Kalkışmaktan", hukuktaki deyimiyle teşebbüsten sözediliyor. Yani, eylemi gerçekleştirene, başarana hiçkimsenin birşey yapabilmesi sözkonusu değil. Darbeyi yapan kahraman, teşebbüs eden ise kurban oluyor.

Gerçekten, TC'nin hiçbir savcısı da kalkıp, eylül diktatörlüğünü gerçekleştirenleri 146. maddeyi ihlal etmekle itham etmedi. Şöyle demek lazım, maddi gücün kestiği parmak acımıyor. Yaptığı, dediği o günün geçerli hukuku oluyor. Sonradan da, yine gücü, sınıf mücadelesinin dengelerinin izin verdiği ölçüde burjuvazi için hukuk oluyor. Kendi hukuklarına, yasalarına göre bile hukukdışı, yasadışı geleni sonradan "hukuk" olarak benimsiyorlar. Kendisi yasadışı olandan herhangi bir yasaya-hukuka uygun davranmasını beklemek de abes oluyor.

Bunu 12 Eylül'ün hukuksal yapısı, uygulamaları içinde gördük. İşçilerin, gençlerin mücadelesini bastırmak, insanları sindirmek, çıplak diktatörlüğü sürdürmek için rastgele gözaltıları, tutuklamaları, işkenceleri, ölümleri, yıllarca süren davasız hapislikleri yaşadık. 12 Eylül yargılamalarında kullanılan malzeme, kararlar için gösterilen gerekçe, yalnızca işkence sonucu elde edilen malzeme oldu.

Bu durum bugün de sürüyor. Yani insanları, ellerindeki kanıtlarla değil, verdikleri ifadelerden dolayı yargılıyorlar. Çok insan, örgüt üyesi, kurucusu, yöneticisi vb. diye zorla imzalatılan ifadelerden 5-10'ar yıl ceza aldı, bu cezaları yattı. Kimileri ise yakalanmadılar. Örneğin TÖB-DER davasında, yakalananlar ve teslim olanlar ceza aldılar, hapis yattılar. Ülke dışına çıkanlar, burjuvaziye teslim olmayanlar sivil mahkemede yargılandılar ve beraat ettiler. Aynı dosya farklı karar!

Bunlardan şuna geliyoruz ki, burjuvazi kendi "normal" düzeninde, burjuva demokrasisinde, kafasına estiği gibi yasalar koyup uygulayamıyor. Sınıf mücadelesi içinde oluşan denge, demokratik hak ve özgürlükler kavgasının yükselmesi, buna engel oluyor. Sözgelimi, birçok yasa maddesi gibi 141-142. maddeler 12 Eylül öncesinde fiilen işlemez durumdaydılar. Yine 146.madde, ancak 12 Eylül'den sonra uygulanabildi. Necdet Adalı adlı devrimciyi, geçmişi 1978'lere uzanan bir davada yargılıyorlardı. Ancak, toplumsal muhalefet 12 Eylül öncesinde 146.maddenin uygulanmasına engel oluyordu. 12 Eylül geldi, toplumsal muhalefeti bastırdı ve daha 2.ayında Necdet Adalı'yı idam ettiler.

Bu örneklerin de gösterdiği gibi hukuk ve hukukun işlerliği güçler dengesine göre şekillenen bir olgudur. Maddi ilişkilerden soyut birşey değildir.

En ufak bir istem bile hemen düzen sorununa bağlanıyor

12 Eylül gitti ama, bugünün hukuk sisteminde 12 Eylül'den kalan şeyler vardır. Örneğin, devletin 12 Eylül öncesine göre daha da otoriter kurumlaşması kaldı. Sıkıyönetim mahkemelerinin yerini DGM'ler aldı. Polis devletine doğru bir gidiş var. Peşin infazlar var, vb.

DGM'ler bugün, burjuvaziyle işçi sınıfının hukuk alanında açıktan karşı karşıya geldiği alanların başında gelir. DGM'de burjuvazi işçi sınıfını, sosyalistleri yargılamaya çabalıyor. 141-142. maddeler DGM'de çok kullanılıyor. Yargılamalar ikiyüzlülük, iğrençlik dolu. 141-142. maddeler, "bir sınıfın bir sınıf üzerindeki tahakkümünü kurmaya kalkışmak" der. Oysa burjuvazinin işçi sınıfı üzerinde tahakküm kurmuş olduğu bir düzende yaşamıyor muyuz? Bunu kimse sorgulamıyor, kimse bundan ötürü burjuvaziyi yargılamıyor. Hukuk onların hukuku, maddi güç ellerinde.

Sözgelimi TBKP liderlerinin durumu da bir başka ilginç hukuk konusudur. Bunlar, 141. maddeden yargılanıyorlardı, bırakıldılar. Bırakılma gerekçeleri çok açıktı: "Bu maddelerde değişiklik olasılığı gündemdedir. Onun için bıraktık." Ama öte yandan, insanlar Yağcı-Sargın'ın salıverildiği maddelerden dolayı içeride tutuluyorlar. Şu anda Ankara DGM'de 141.maddeden yargılanan çok sayıda devrimci var. İnsanlar o zaman şu soruyu soruyorlar: "Sargın'ları Yağcı'ları bıraktınız. Biz de aynı suçları işledik. Niye hâlâ içeride tutuluyoruz?" Yargıçlar buna "gülümseme"yle yanıt veriyorlar! Çünkü, işin aslının başka olduğunu, Yağcı'ların serbest bırakılmasında başka siyasal hesaplar yattığını onlar çok iyi biliyorlar.

DGM, böyle yargılamaların yaşandığı bir kurumdur. Burada insanları yalnızca polis sorgularıyla yargılıyorlar. Şöyle bir gelenek oluşmuş, mahkemelerde iddianameleri polis hazırlıyor. Savcılar artık iş görmüyor duruma geldiler. En büyük dayanakları, kanıtları, işkenceyle alınmış polis ifadeleridir.

Polis niye işkence yapıyor? Çeşitli nedenler yanısıra, bir önemli neden de işkencenin artık bir sorgulama yöntemi olmasıdır.

Polisin yaptığı bununla kalmıyor. Polis iddianame hazırlamakla kalmıyor, bir de karar veriyor ve bu kararı *infaz* ediyor. Tuzla operasyonunda 5 devrimciyi gündüz gözü herkesin gözleri önünde kurşunladılar. Yakalamanın koşulları varken arabayı durduruyorlar, pencereyi açıp yüzlerce kurşunu gençlerin üzerine sıkıyorlar. Yani polis infazı gerçekleştirmiş oluyor.

Yine, yakın bir örnek var. Polisler İstanbul'da iki öğrenciyi, peşin infazla öldürdüler. Bir bina, çevresi panzerlerle, silahlı yüzlerce polisle çevrilmiş. Gençlerin teslim olmasını beklemiyorlar. "Yakalanırsa ne olacak, zaten bırakılacak" diye kendileri karar veriyor ve öldürüyorlar.

Hukuk alanının başka boyutlarında da işler karmaşıktır. Burjuvazinin herşeyi gibi, hukuku da çürüme içindedir. Derin bir açmazda olan burjuvazi kendi milletvekillerine bile güvenmiyor. Yasa yapmaktan vazgeçti, kararnamelerle yönetiyor. Burjuva iktidar iktidar olmaktan, burjuva muhalefet de muhalefet olmaktan uzaktır. Muhalefet, burjuva devletin genel çıkarları sözkonusu olduğu için, 413 nolu kararnamede Çankaya'yla uzlaştı. Halka karşı bir "muhalefet" olduğu bir kez daha sergilendi. Ama bu, onun kendi iç çelişkilerinin de azdırdı. SHP'deki son çıkışsızlık bir rastlantı değil, burjuva muhalefetin çıkışsızlığıdır. Burjuvazinin, iktidarıyla muhalefetiyle bir açmaz yaşadığı çok açıktır.

Burjuva düzenindeki çürüme her yerde kendini gösteriyor. Nereyi tutsalar orası kokmaya başlıyor. Rüşvetin girmediği hiçbir kurum sözkonusu değildir. Rüşvetsiz hiçbir iş yaptırmak mümkün değildir. Kendi yasal haklarınızı bile rüşvetsiz gerçekleştiremiyorsunuz. Adliyeyi alın. Bu kurumda rüşvet vermeksizin hiçbir iş yaptırabilmek mümkün değildir. Adliyenin kapısından adımınızı attığınız an rüşvet vermeye başlayacaksınız. Nereye kadar? Yargıtayın kapısından çıkana kadar. Hiyerarşide en üstte yer alan bu yapıda, Yargıtay'da, büyük işler orada döndüğü için rüşvetin de büyüğü gerçekleşiyor.

> **Her ekonomik ve demokratik istemin artık düzen sorunu haline geldiği Türkiye'de yapılan haksızlıklar, adaletsizlikler karşısında susmaya, olup bitenlere sessiz kalmaya tahammül yoktur. Tutum almak gerekiyor. Savunulmayan hak ve özgürlüklerin yitirildiğini bilerek, her alanda olduğu gibi hukuk alanında da mücadeleyi yükseltmek gerekiyor.**

Bunların karşısında iyi, güzel olan şeyler de vardır. Çalışma ve yaşam koşulları kötüleştikçe, her demokratik istem, her hukuksal istem çok çabuk kitleselleşiyor, siyasallaşıyor ve düzen sorunu haline geliyor. Herhangi bir slogan atıldığında, "işsizim iş istiyorum" diye bağrıldığında polisin alıp sizi DGM'ye götürmesi birşeyi gösteriyor. Siz, düzen sorunu haline gelmişsiniz. İşsizim diyorsanız, mutlaka örgüt üyesisiniz, kışkırtıcısınız, başka türlü değerlendirmeleri mümkün değildir.

Her ekonomik ve demokratik istemin artık düzen sorunu haline geldiği Türkiye'de yapılan haksızlıklar, adaletsizlikler karşısında susmaya, olup bitenlere sessiz kalmaya tahammül yoktur. Tutum almak gerekiyor. Savunulmayan hak ve özgürlüklerin yitirildiğini bilerek, her alanda olduğu gibi hukuk alanında da mücadeleyi yükseltmek gerekiyor.

Hukuk alanında da mücadeleyi yükseltiyoruz

Hukuk alanında mücadeleyi yükseltirken, belli önyargılar var, onları eleştirel bir gözle ele alarak, yıkarak ilerlemek lazımdır. Düşünce sistemimizdeki eksikliklerin üstesinden gelmeliyiz.

Örneğin ceza yasasında iktidarın yapmayı planladığı değişikliklere nasıl tutum alacağız, demokratik kamuoyuna ne diyeceğiz? Bakış açımızı, yalnızca eleştirellikle, hem de yanlış bir eleştirellikle sınırlarsak, kendi görüşümüzü getirmezsek, bunun bir düzen sorunu olduğunu anlatamazsak, hiçbir yere varamayız.

Bir örnek. "Yargının bağımsızlığı" diyoruz. "Yargıçlar bağımsız olmalıdırlar." Yargıcın maaşını devlet veriyor, atamasını bakanlar kurulundaki biri kararlaştırıyor. Terfisi oradan geçiyor. Nereden ve nasıl bağımsız olacak? Yargı kurumu bağımsız değil ki! "Yargıç bağımsızlığı"(!) 60'lardan bu yana ilerici bir istemmiş gibi sunuluyor. Oysa yapılması gereken, yargının sınıfsal bağımlılığının kitlelere sergilenmesidir.

"Hukukun üstünlüğü"nü alalım. Bizim ilerici diye bildiğimiz arkadaşlar bile (diğerlerini bir tarafa bırakıyorum) "hukuk devleti olmalı" diyorlar. İktidarı hukukun üstünlüğüne saygı göstermeye davet ediyorlar. Hangi hukuk devleti, kimin hukuk devleti? Maddi güç kimdeyse hukuku yapan odur demiştik. O zaman, hangi hukukun üstünlüğü?

Ağzımızın alıştığı, ama bakışımızı sınırlandıran bu tür kavramları sorgulamak gerekir. Topluma pozitif bir program sunabilmenin yolu buradan geçiyor. Örneğin, yargıç bağımsızlığı yerine "seçilmiş yargıçlar iş başında olmalıdır" demeliyiz. İş mahkemelerindeki yargıçlar seçimli olmalı, işçi temsilcileri de iş mahkemesi üyesi olmalı, demeliyiz.

Bunlar demokratik istemlerdir. Yani bu düzende bile yapılabilecek şeylerdir. Bu istemler için mücadele yükseltilmelidir. Sosyalist hukukçular, bu anlamda belli bir hukuk mücadelesini başlatmış durumdadırlar. Ancak, hukuk alanında verilecek mücadele toplumsal mücadeleden, sınıf mücadelesinden bağımsız değildir. Her söylediğimiz söz, her ifademiz eninde sonunda siyasal bir biçimde kendisini ortaya koyuyor. Hukuk mücadelesinin tek başına başarılı olması söz konusu olamaz. O, genel demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır.

Mücadelenin etkinlikle yürütülebilmesi için bir kere kendi içimizde net olmamız, hukuka ilişkin *sosyalist bir perspektifimizin*, bugünden yarına değiştirilmeyecek ilkelerimizin, kısacası bizi sosyal demokratlardan ayırdeden bir kimliğimizin olması gerekir. Marksizmin hukuka yaklaşımı nedir, Marksizmin genel olarak hukuk, burjuva toplumunda hukuk, sosyalizmde hukuk üstüne getirdiği görüşler, değerlendirmeler, ilkeler nelerdir? Sosyalist ülkelerde hukuk uygulaması ne yönde olmuş? Yani, bir an önce araştırılması, eleştirel bir gözle incelenmesi, sonuçlar çıkartılması gereken bir alandayız.

Mücadeleyi çeşitli alanlarda

ve konularda uzmanlaşarak sürdürmek gerekiyor. Üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir yön de, hukuk mücadelesine bütün hukukçuları katabilmektir. Yönetim kurulu başkanından üyesine kadar herkesin hukuk mücadelesine katıldığı, aynı derecede sorumlu olduğu bir örgütlenme gereklidir. Böyle bir örgütlenme zaten tüm demokratik kitle örgütleri için hayati önem taşır.

Türkiye'de resmi meslek örgütleri bir tıkanma süreci yaşıyorlar. Demokrasi tabana yayılmadığı, üyeler insiyatif sahibi kılınmadığı için, bu tür örgütlerin bürokratlaşması, giderek yalnızca yöneticilerin, yönetim kurulunun örgütüne dönüşmesi gibi bir süreçle karşı karşıyayız. Hatta koca bir örgütün, giderek yalnızca başkanın açıklamalar yaptığı bir basın merkezine dönüşmesi söz konusu olabiliyor. Sözgelimi, Türkiye Mimar Mühendis Odaları Birliği gibi, dünya kadar mühendisi içinde barındıran bir örgüt, bugün işlevsiz bir durumdadır, felç olmuştur. Barolar Birliği de öyle. Başkanların açıklamalarıyla varlığını sürdürüyor.

Ortam örgüt istiyor, toplumsal muhalefete öncülük edecek örgüt!

Yalnız resmi örgütlerde mi bu böyle? Hayır. Halkevleri denen örgütü alalım. Halkevleri'nin çeşitli şubeleri son derece verimli çalışmalar yürütürken, merkez düzeyinde bir açmaz yaşanıyor. Aynı şekilde İnsan Hakları Derneği de, bir iki adamın açıklama yaptığı, protokol düzeyinde, konsolosluklarda kokteyller düzeyinde temsil edilen bir kuruluş olma yolundadır.

Bunun altında, en başta hayatın gerekli kıldığı mücadelenin, kitle insiyatifi altında verilmemesi, demokratik kitle derneklerinin demokratik bir işleyişe kavuşturulmaması gibi nedenler yatıyor. Üye, yönetimin izlediği politikadan kendini sorumlu tutmadığı zaman, derneğine yabancılaşmaya başlıyor. Mücadele, o derneğin dışında, başka bir yerde sürmeye başlıyor.

Burada demokratik kitle örgütlerinin açmazlarının ana yönü, bu örgütlerin politikalarını ilerletecek, daha doğrusu onlara perspektifler sunacak siyasi bakış açılarının eksikliğidir. Yani kitle örgütü ya da dernek, el yordamıyla, üyelerin sezgileriyle bir noktaya kadar varabiliyor, mücadeleyi götürebiliyor. Uzun erimli, siyasi bir perspektifin yokluğunda, kendi kesimsel ekonomik-demokratik istemlerini genel siyasal mücadeleyle, demokrasi ve sosyalizm mücadelesiyle birleştiremiyor, ona bağlayamıyor. Bir süre sonra açmaza giriyor. Kitleye hayatın dayattığı yönde insiyatif verecek, yol gösterecek bir siyasal örgüt gerekiyor.

Bir başka soruna gelelim. Kimi siyasi çevreler de dernek olmayla siyasi partinin komisyonu olmayı karıştırıyorlar. Ben bunu yine siyasi perspektif yokluğuna bağlıyorum. Siyasi perspektif yoksunluğundan anladığım da, İnsan Hakları Derneği'nin ya da başka bir derneğin, faaliyetlerini sürdürürken kendisini A siyasi hareketinin komisyonu gibi görmesidir. Arkadaşlarda şöyle birşey var. Diyorlar ki, biz siyasi bir örgütüz, siz burada bireysiniz, örgütün iradesi üstündür. Siyasi merkezde aldığımız kararları gelip burada söyleyeceğiz, siz de uygulayacaksınız.

Böyle birşey olur mu? "Örgütsel bağımsızlık" nerede kaldı? O zaman, derneğin tabelasını A siyasi hareketinin komisyonu diye değiştir, biz de çekip gidelim. Siyasi perspektifi bu! Şunu hesap edemiyorlar: Bir siyasi yaklaşım, hayatın her alanına ilişkin politikalar üretir, o politikaları getirir, kitle örgütünde çoğunluğa *benimseterek* hayata geçirmeye çalışır. Demokratik kitle örgütünün "siyasette bağımlılığı" böyle gerçekleşir.

İşin bir de şu yanı var. Bir siyasi örgüt yüzlerce, binlerce insandan oluşuyor ve onun enerjisi, onun perspektifi bireyden kat kat üstündür. Tek başına birey, yetersiz kalır, kesilir. Örgüte ise siyasi örgüt olmanın avantajı, enerjisi, siyasal güç vardır. Siyasal bakış açısı getirebilir, politika üretebilir.

Böyle olmuyor. O kadar çok demokratik kitle örgütü var ki! Herhangi bir alanda birlikte olamıyoruz. Ben bir fikir ileri sürüyorum, siz buna katılmıyorsunuz. O zaman ben çekip gidiyor, hemen kendi DKÖ'mü kuruyorum. Demokratik kitle örgütleri, imzalar, imzalar... 50 tane dernek imza atmış. Toplasan hepsini 500 insan etmez.

Bunun ardında bir neden var. Politika üretilemiyor. Önderlikler sağlıklı değil. Söyledikleri bir mücadele perspektifi açmayınca, yeni hedefler getirmeyince üye salt kağıt üstünde üye olarak kalıyor. Üye var ama, ne yapabilir? Neden bir derneğe üye olunur? Üyeler bir amacı gerçekleştirmek için vardırlar. Ama, hayatın gereklerini yansıtan bir perspektif sunulmayınca, yeni mücadele perspektifleri açılmayınca, demokrasi olmayınca kitle örgütü donuyor, kireçleniyor.

Görüldüğü gibi, hukuk mücadelesi de, demokratik kitle örgütünün mücadelesi de, hepsi siyasal mücadelenin çevresinde kümeleşiyor. Son tahlilde siyasal mücadeleden çözüm bekliyor. Ama bu, kitle örgütlerine boş vermenin değil, onları gerçekten sahiplenmenin gerekliliğini anlatıyor.

Ortada bir gerçek var: Türkiye'de toplumsal muhalefet yükseliyor. Fakat bu muhalefete *öncülük* edecek, onu şekillendirecek, önüne geçip ona hedef gösterecek yeterli güçte siyasi bir örgütlenme ne yazık ki yok. Bizim gerçeğimiz budur. Kitlelere güven verecek, ona uzun erimli politikalar üretecek siyasal önderlikten yoksunuz.

Geçenlerde R.Yürükoğlu yoldaşımız da ifade etti: Toplumsal muhalefet çok büyük, siyasi hareketler ise bunun yanında çok küçük kalıyor. Şunu vurgulamak gerek: Bugün Türkiye'de hiçbir siyasal gurup önderlik konusunda kendi başına yeterli değildir. Yani, en büyüğü bile çok küçük bir sayıyı temsil ediyor. Hukuk sorunu da demokratik istemler sorunu da, toplumsal muhalefetin yükselmesi ve bunun getirdiği açmazlar da, güçlü bir siyasal önderliğin yaratılmasında düğümleniyor.

Ülkenin tablosu bize gösteriyor ki, çözüm burjuvaziyle uzlaşmakta, reformlarda, burjuvaziyle birlik noktaları aramakta değildir. Çözüm mücadeledir. Hukuk alanında da, diğer alanlarda da sorunların çözümü, kesimsel ekonomik-demokratik istemlerin mücadeleleri demokrasi-devrim mücadelesine bağlamaktan geçiyor.

Cezaevinden güzel bir mektup geldi

"Daima sizinle"

Hiçbir şey ansızın ortaya çıkmıyor. Tarihte bu böyle, her sürecin bir öncülü var. Engels ne kadar açık belirtiyor modern Alman proletaryasının öncüllerini. İster açık, ister kapalı olsun, felsefi ya da dinsel sapkınlık biçiminde olsun, süren savaşımın sınıf savaşı olduğunu Engels'ten alıyorduk, ama Anadolu tarihine bakıp "hıh bunlar dinsel" deyip geçiyorduk. Tüm bunlardan dolayı diyorum ki, çalışma çok büyük bir çalışma, çok ciddi bir boşluğu dolduruyor.

Can dost, merhaba.

En son, sanıyorum, 1 Mayıs'ın güzelliği ile sana ulaşmıştım. O zaman yazacağımı söylemiştim, ama görüyorsun ki aylar sonrasına kaldım. Ama yüreğim ve aklım seninle.

Gerek dünya çapında, gerekse ülke özelinde oldukça hızlı gelişmeler yaşanıyor. Estirilen karşı-devrim rüzgarları, haykırılan "Marksizm öldü" naraları şimdilik hissedilir bir ağırlık getiriyor. Bu kez daha zorlu bir dönem geliyor ve bu, tüm uluslararası alana yayılmış durumdadır. Zorlulara çok iş düşecek.

Bunun geri çekilme taktiği dayatmadığını, her alanda sıkı bir öfke. Ekonomik şiddetin uyandırmaya devam ettiği siyasal içerik. Öznel öğenin yetememesinin getirdiği temkinlilik ama devam eden arayış vb. ile yine de kendine yol arayan olanaklar...

Aslında bu sıraladıklarım oldukça genel özellikler. Gerçekte sözü 413'e getirmek istiyorum. 413, kapsamı ve amacı açısından ilk olarak şu yönde dikkat çekici sanıyorum. Gericiliğin izleyeceği KHK'larla daha totaliter bir eğilim yaratma ve yürütmeyi daha serbest elli kılma olabilir...

424'ün yargı yolunu açması, yargı yürütme ve yasama üçlüsü arasında bir denge oluşturmuş gibi gözüküyorsa da, esas olarak

yıpratma savaşı getirdiğini, asıl rolün ideolojik planda oynanacağını, temel bilimsel gerçeklere ve sağlam bir bilince dayanacağını kavrıyorum. Yine de, milyonlarca insanın bilincinde yaratacağı etkiyi düşününce, estirilen karşı-devrimci dalgayı "kağıttan kaplan" görmemek gerek. Tarihsel açıdan çok zor bir dönem başlıyor ama toplumsal ilerlemenin sorunlarını şahlandıracak dinamikler de yakalanmaz değil.

Türkiye açısından da olgular ortada. Ortalama bir insanın bakış açısıyla bile, Romanya karşı-devriminden sonra bir eğilim olarak güçlenen ve dozu artan gericilik gözlemlenebilir. Burjuva basınından bile inmeyen, işçi sınıfına, onun örgütlerine yapılan saldırılar, yığınları ürkütme amaçlı "karanlık"(!) cinayetler, demokratik kitle örgütlerine ardı arkası kesilmeyen baskılar, olağanüstü hal valiliğiyle bağlı çıkarılan KHK'lar (413 ve 424) ve ilerici devrimci basına yönelik sansür uygulamaları... Yani tehlikeler.

1 Mayıs, sıkılan mermilere rağmen işçi sınıfınca kutlandı. Fabrikalarda şalterler indi.. Bir yanda sürekli kilitlenen toplu sözleşmeler ve bunun biriktirdiği sınıflararası güç dengesi etkili olacağı için gericilik bu dengeyi birçok yönden yine kendi lehine kullanabilir. Kanımca 413'ün yürütmeye sağladığı yetki *Faşizm Çözülüyor*'da ifade edilen tehlikeleri bir olasılık olarak doğruluyor. Bence dikkat çekici ilk yan bu.. Bunun ardından madalyonun ikinci yüzü geliyor.Bu ise, 424'ün ifade ettiği oyunlardır. Bu oyunlar, egemen gücün meydanı boş görmediğini, göremediğini anlatıyor.

Bu önemli gelişmeyi kabaca toparladıktan sonra, yaşamın çok somut gösterdiği ve işçi sınıfı açısından düşmanını çok iyi tanıma olanağı yaratan bir gerçeğe geleyim. Esas olarak tüm dikkatlerin yeni KHK'lere döndüğü bir anda, burjuvazinin Yağcı'ları belli ki derslerini iyi ezberlemişler. Nereden bakılırsa bakılsın, çok açık bir rol paylaşımını yansıtan görevlerine başladılar. Hem de ne militan(!) pozlarda! "Özgürlük" için "ölüm orucu"(!) Kim oralı oldu bu yalvarmaya? Legalin bataklığında yerlerini alan tüm Yezitler, Mervanlar. Bir de burjuvazinin akıllı kanadı. Böylece toplumsal arenaya, tüm yeteneklerini gösterecek, ülke gerçeklerinin üzerine incir yaprağı olmaya çalışarak, olabilen "en kahraman" pozlarda girdiler. Özgürlüğü, yardım "derneklerinin" ya da dilencilerin üçbeş kuruşu kabulü gibi lütuf olarak gören Yağcı'lar "demokrasinin topallamaması" için burjuvazinin kucağına oturdular. Protokol turlarını attılar. Anıtkabir ziyaretinde, kendilerine haksızlık yapıldığını da ağlayarak açıklayıverdiler. Altı ay içinde, sanıyorum, zaten hiçbir şey ifade etmeyen, kendilerine de fazlalık olan ağırlıktan (yani "komünist" adından-*İ.S.*) kurtulurlar.

Evet can dost, günlük yaşamıma ilişkin ise, kısaca eskisi gibi diyebilirim. Her zamanki günlük kupür çalışmamı yine sürdürüyorum. Zaman zaman aksıyor olsa da, okuma çalışmam da devam ediyor. Dil çalışmam ise felaket. Dil çalışmasında, hem de kelimenin tam anlamıyla iyi bir savaş vermem gerekecek. Yenik düşmeyi istemiyorum.

Okuma çalışmam sürüyor dedim. Evet gerçekten, kitap aksamaları saymazsam, son dönemim iyi geçti. Elimde - en sonunda buldum -*Köylü Savaşı* ile *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* kitapları var. İlk kitabı bulmakta epey zorlandım. Gerçi öncelikle onu okumadım, ama yine de korkunç faydası oldu. Şimdi ikisini de, tam bir çalışma havasında yeniden elden geçireceğim. Hoş ilk okuduğumda da roman okur gibi okumadım, ama konu önemli.

Şunu çok iyi anlıyorum ki tarih bilgisinden yoksunluk, çok ciddi bir gerilik. İşte *Köylü Savaşı*.. Okuyan, araştırma yapan öyle bir kaynaktan kendi yaşadığı toplumun tarihine bakan kaç insan var? Çok az. Hep deriz ya "bilim bir dogma değildir". Hiçbir şey ansızın ortaya çıkmıyor. Tarihte bu böyle, her sürecin bir öncülü var. Engels ne kadar açık belirtiyor modern Alman proletaryasının öncüllerini. Ve her ülkede kapitalizmle birlikte doğan ve gelişen proletarya, çok yönlü bir tarihsel süreçle dikiliyor ayağa. Hele Anadolu! İnan, okudukça bu konudaki bilgisizliğimden utandım.

İster açık, ister kapalı olsun, felsefi ya da dinsel sapkınlık biçiminde olsun, süren savaşımın sınıf savaşı olduğunu Engels'ten alıyorduk, ama Anadolu tarihine bakıp "hıh bunlar dinsel" deyip geçiyorduk. Amacı, felsefi ya da ideolojik içerikleri nedir, neye karşı ve nasıl, hangi güçlerle gerçekleşmiş gibi soruları sormadan, tarihi incelemek ne büyük cahillik! Ve ne kötü ki, geneldeki eğilim hâlâ böyle görünüyor. Tüm bunlardan dolayı diyorum ki, çalışma çok büyük bir çalışma, çok ciddi bir boşluğu dolduruyor.

Mektubumun sonunda, sağlık ve moral açıdan da çok iyi olduğumu yazayım. Evet herşeye rağmen, zaten böyle gerekiyor. Önemli olanın üretimin devam etmesi olduğunu biliyorum. O, coşku ve özveriyle gerçekleşiyor. Onu hiç eksik etmedik.

Tüm ateşli duygu ve düşüncelerle, sevgim ve özlemimle şimdilik hoşçakal diyeyim. Sımsıkı kucaklar öperim.

Dostça selam ve sevgiler...
Daima sizinle.

İ.Harlı ...Cezaevi

İşçi sınıfımız iki ayrı düzeyde iki ayrı örgütlenmeye girişmiştir

1988 ve 1990 deneyleri: İşçi komisyonları ve işyeri komiteleri

İşyeri komiteleri sınıf içinde hem tartışılıyor, hem de yer yer uç veriyor. Bunlarla işçi komisyonları arasındaki fark yalnızca ada ilişkin değildir. Aynı ad bile kullanılsa, işlevsel açıdan iki ayrı örgütlenme söz konusudur. Ancak, küçük burjuva sollarımızın hep aynı saplantıyla davranmaları, her ikisini de aynı yöne doğru çekiştirmeye çalışmaları, kafa karıştırmakta, sanki tek bir örgütlenme varmış izlenimini uyandırmaktadır. Gerçekten de, iki örgütlenme arasındaki başlıca benzerlik, bunların çekiştirilmek istendiği yöndür.

Cemile Çakmak

1988'den bu yana, *İşçinin Sesi*'nde ve başka bazı yayınlarımızda, "işçi komisyonları"ndan söz eden yazılar yayınlamıştık. Geçenlerde, *İşçinin Sesi*'nin 397.sayısında ise "işyeri komiteleri"ne ilişkin bir yazı yayınlandı. Önceki yazılarda ve bu yazıda sözü geçen örgütlenmeler arasında çeşitli açılardan önemli farklar vardı. Bu durumda bazı yoldaşlarımız, haklı olarak soru yönelttiler, bir tutarsızlık mı var, dediler.

Gazetemiz, yanıtını önceden hazırlamış, böyle bir soruyu bekliyordu. Sorunun gelmesi, yoldaşlarımızın yayınları izlemedeki dikkatini gösterdiği için sevindirici oldu.

İşçi komisyonları

Marks ve Engels, *Komünist Manifestosu*'nda komünizmin teorisine ilişkin olarak şöyle diyorlar:

"Komünistlerin ulaştıkları teorik sonuçlar, hiç de, şu ya da bu evrensel reformcu tarafından icat edilmiş ya da keşfedilmiş fikirlere ya da ilkelere dayanmamaktadır.

"Onlar yalnızca, varolan sınıf mücadelesinden, gözlerimizin ta önünde yürüyen tarihsel bir hareketten kaynaklanan fiili ilişkileri genelleme düzeyinde dile getirirler." (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, Üç ciltlik İngilizce basım, c.1, s.120)

Komünizmin teorisine ilişkin olarak söylenmiş bu sözler, örgütlenme gibi bir alanda haydi haydi geçerlidir. Geçmiş örgütsel deneyimden çıkan dersler, elbette bir hazinedir. Ama bu hazineden de doğru yararlanabilmek için, herşeyden önce, "gözlerimizin ta önünde yürüyen hareket"i, hayatın kendisini iyi izlemek gereklidir. *İşçinin Sesi*'nin yaptığı da bundan başka birşey değildir.

Biz 1988'de şöyle yazmıştık:

"...Bugün Türkiye'de devrimci bir siyasal merkeze ihtiyaç vardır.

"İşte bizim hünerli işçi sınıfımız, son sıralarda... bu soruna çözüm üretiyor. Çeşitli işkollarında *işçi komisyonları* oluşturuyor. İleri işçilerden oluşan bu komisyonlar, devrimci siyasal merkez işlevi görmek, siyasal boşluğu gidermek üzere ortaya çıkıyor.

"İşçi komisyonları, son derece önemli bir gelişmedir. Sovyetler Birliği nasıl doğmuşsa, Türkiye'de de benzeri bir olgunun tohumlarını gözümüzün önünde görüyoruz. Bu tohumlar sağlıklı bir yoldan yeşerip filizlenecek mi, bunu şimdiden söyleyemeyiz ama bu örgütlenmeler, dediğimiz olgunun tohumlarıdır. Bu kesin.

"İşçi sınıfımız biliyor ki, kör kör eylem yapmakla bir yere varılmıyor. Bunu 1980 öncesinden çok güzel öğrendi. Siyasal öncülük olmadan, devrimci bir merkez olmadan kazanımlar kalıcı olmuyor. Bu amaçla, böyle, devrimci merkezler oluşturuyor.

"Öyle gözüküyor ki, eğer bunlar rotasından çıkarılmazsa, işçi sınıfına öncülük sorunu, sınıf savaşımı temelinde, bunların içinde, siyasetler arası kavgayla belirlenecektir...

"Nitekim, bu savaşım da şimdiden başlamıştır. Zira, bu komisyonları daha yeşermeden kurutmaya çalışanlar var. Bir yanda SHP'liler ve TBKP'liler, yani eski ve yeni sosyal demokratlar pusudalar, öte yanda işçi sınıfının aptal dostları akıllı düşmanı aratıyorlar.

"SHP'liler ve TBKP'liler, şimdilik, aptal dostların onlara duydukları güveni sarsmamak, sağlam bir yer edinebilmek için, bu girişime burunlarını sokmuş, fazla ağızlarını açmadan bekliyorlar. Bu girişimin içinde olan devrimci sol bazı hareketlerin, birinci yanlışı onlara güven duymak oluyor. Bununla da kalmıyorlar. İşçi komisyonlarını sendikal muhalefetle kısıtlamaya çalışıyorlar. Yani, bunları, sendikalarüstü, daha üst düzeyde, siyasal hedefe götüreceklerine, sendikaların da iktidarına bile değil, muhalefetine koyuyorlar.

"Bunu nasıl yapıyorlar? İşçi komisyonlarının bir üst örgütlenmesi var. Bu üst örgütlenmeye, işçi sendikal muhalefeti diyorlar. Tabandaki örgütlenmelerin adı işçi komisyonları. Yer yer de işçi konseyleri deniyor. Bunlar sendikal muhalefetin çok ötesinde bir işlevle doğmuş. Oysa bunların üst örgütlenmesi, İstanbul çapında örgütlenmesi olan örgütlenmenin adı sendikal muhalefet. Bu, tepeden aşağıya doğru yayılacak etkiyle, tabandaki örgütlenmenin işlevini boğmak demektir, işçi komisyonlarına deli gömleği giydirmektir.

"Bu örgütlenme kesinlikle sendikal muhalefet ya da iktidar işlevi içine hapsedilemez. Bu örgütlenme sendikalara bir alternatif değildir. Bu örgütlenme, sendikaların sendikal savaşımını tamamlayıcı, yer yer, sendikalar içindeki muhalefetlere de yol gösterici, ama onun çok çok ötesinde, devrimci siyasal merkez örgütlenmesidir. Bu örgütlenmeyi, sendikal muhalefet işleviyle kısıtlamak demek, bu örgütlenmeyi daha doğmadan öldürmek demektir. Bu yaratıcı girişimin sahibi işçi sınıfımız, bunların böyle gırtlaklanmasına da elbet izin vermeyecektir.

"Sendika muhalefetini yürütmek için işçi komisyonu kurmak gerekmiyor. Sendika salonlarında isteyen biraraya gelir ve muhalefeti yürütür. İşçi komisyonları sendikal muhalefette de yol gösterici olabilir ama bu işle kısıtlanamaz.

"İşçiler ihtiyacın ne olduğunu çok iyi görüyorlar. Bu komisyonlar, bizim dediğimiz yönde gelişecektir, çünkü biz zaten hayatta ihtiyaç duyulan işlevi, bunların doğuş nedenini söylüyoruz. Kafamızdan yeni birşey uydurmuyoruz. Bununla bağlı olarak 'İstanbul Devrimci Sendikal Muhalefet' adının acele değiştirilmesini öneriyoruz.

"Yukarıda dediğimiz gibi, bu örgütlenmeler içinde ve hakkında yoğun kavga yürüyecektir. Bunun adı ve işlevi 'sendikal muhalefet' olmaktan çıkarılacaktır. Herşeyin sonunu savaşım belirleyecektir. Biz bu güzelim tohumu yaratan işçi sınıfımızın sağduyusuna sonuna kadar güveniyoruz.

"Bu oluşum, bütün taban örgütlenmesiyle, üst örgütlenmesiyle, hayatın boşluğunu gösterdiği ihtiyacı doldurmaya doğru gelişecek, çok önemli bir başlangıçtır. Çok önemlidir. Türkiye'de son zamanların en önemli olgusu, daha devrimci durum bile doğmadan, böyle bir işçi örgütlenmesinin, işçi devletinin ileride nüvesi olabilecek bir örgütlenmenin doğmuş olmasıdır." (Emine Engin, "Düşmanları yeneceğiz", 1988 10 Eylül konuşması, *İşçinin Sesi*, sayı: 362)

Bu uzun alıntı, bizim bu konuda yazdığımız tek değil ama ilk ve en kapsamlı yazıdandır. Görüldüğü gibi, burada, hayatta olan bir olgudan sözediliyor. O zamanlar işçi komisyonları oluşuyordu. Oluşan bu yapılar, devrimci siyasal merkez ihtiyacını karşılamaya yöneliyordu. Bunlar, "sağlıklı bir yoldan yeşerip filizlenecek mi, bunu şimdiden söyleyemeyiz" demişiz. Herşey yolunda giderse, bunların, "işçi devletinin ileride nüvesi *olabilecek* bir örgütlenme" olduğunu belirtmişiz.

1988'den bu yana yaşanan gelişmelere bakarsak, bunların yeşerip filizlenmediğini, herşeyin yeterince yolunda gitmediğini görürüz. Bunun çeşitli nedenleri vardır.

1989 yılında Türkiye işçi hareketinde kabarma yaşanırken, dünya sosyalist sisteminde önceden başlayan gerileme süreci, özellikle Romanya karşı-devrimiyle noktalanan bir nitelik sıçraması geçirmiştir. Kuşkusuz bu, Türkiye'de işçi hareketinin kabarışını da yavaşlatıcı yönde etkilemiştir.

Nitekim, 1989 bahar eylemlerinin ardından daha hızlı bir yükseliş gelememiştir. Bu gelemediği gibi, işçi sınıfımızın basıncıyla sendikal alanda elde edilen kazanımların *bazıları* yine yitirilmiştir. Türk-İş'in geçen yıl aldığı çeşitli kararları fazlasıyla havada bırakma, kongre kararlarını neredeyse yok sayma cesaretini bulması bunun bir göstergesidir.

İşçi hareketinde küçük bir geri adım anlamına gelen bu durumlar, küçük burjuva sol hareketlerin zamanla bunalıma sürüklenmelerine yol açmıştır, ama, ilk başta, tam tersine onlara malzeme sağlamıştır. Onlar, işçi sınıfı geri, Türk-İş değişmez gibi görüşlerine, akıllarınca "kanıt" bulmuşlardır. Bunun verdiği "güç"le, işçi komisyonlarını, yukarıdaki alıntıda değinilen boğucu çabalarını da yoğunlaştırmışlardır.

Böylece, bir yandan, sınıfın siyasal mücadelesindeki yükseliş yavaşlamış, bir yandan, sendikal alanda ek basınç koyma gerekliliği ortaya çıkmış, bir yandan da bizim solların boğucu çabaları yoğunlaşmıştır. Bu koşullarda, devrimci siyasal merkez ihtiyacı yine gündemde durmakla birlikte, başka maddeler onun önüne geçmiş, o daha alt bir sıraya kaymıştır.

Yukarıdaki alıntıda, "işçi sınıfımızın sağduyusuna sonuna kadar güveniyoruz" deniyor. Gerçekten de bu güveni hak eden bir sağduyuyla işçi sınıfımız, işçi komisyonlarının oluşumunu askıya almış, dönmüş, çabalarını sendikal demokrasi konusunda odaklaştırmıştır. Bunu yaparak, aynı zamanda, işçi komisyonları gibi yaratıcı bir girişimin gırtlaklanmasına izin vermediğini de küçük burjuva sollarımıza göstermiştir.

Yukarıdaki alıntıda, eksik ya da yanlış sayılabilecek tek şey, sendikal demokrasinin gelişmesi için de ek örgütlenmelere ihtiyaç olduğunun görülmemiş, sorunun "sendika salonlarında isteyen biraraya gelir ve muhalefeti yürütür" biçiminde dile getirilmiş olmasıdır. Ama gazetemiz, işçi sınıfının sağduyusuna duyduğu güven ve hayatı izlemeye gösterdiği özen sayesinde, bu eksiğe takılıp kalmamış, hayat işyeri komitelerini öne çıkardığında, bu konudaki eksiğini aşmıştır.

İşyeri komiteleri

Gerçekten de son sıralarda bakıyoruz, işyeri komiteleri sınıf içinde hem tartışılıyor, hem de yer yer uç veriyor. Bunlarla işçi komisyonları arasındaki fark yalnızca ada ilişkin değildir. Aynı ad bile kullanılsa, bunlar ötekilerden farklı işlevlere sahip, farklı örgütlenmelerdir. Bu nedenledir ki, gazetemizin 397.sayısında çıkan yazımızda da şöyle yazdık:

"Bugün doğmakta ve tartışılmakta olan işyeri komiteleri, adı üstünde, işyerinde, işçilerin, legal, açık, tüm işçileri kucaklayan, demokratik sendikal taban örgütlenmeleridir.

"Bunların arasında, sendikaların dışında olanlar da var, içinde olanlar da var, sendikaların kendisi tarafından örgütlenenler de var. Bu yelpaze, aynı zamanda gelişmenin ne yöne olduğunu, işçi sınıfının neyi hedef aldığını da çok güzel gösteriyor. İşçi komiteleri, burjuva yasaları ve sendika bürokratları nedeniyle, şimdilik yer yer sendikaların dışında bile kalsalar, gidiş yönü ve hedeflenen işlev olarak sendika-içi, sendikal örgütlenmelerdir.

"Böyle deyince, yalnızca ekonomik mücadeleyle sınırlı kaldıkları anlaşılmamalıdır. Elbette sendikal örgütler ağırlığıyla ekonomik mücadele yürütürler ama onları bu çerçevede sınırlamak, yaşamdan kopuk, sendikalist-oportünist bir yaklaşım olur. Sendikaların da siyasal işlevleri, görevleri, eylemleri olmalıdır ve vardır. İşyeri komiteleri için de bu böyledir.

"Sendikal taban örgütlenmeleri olarak işyeri komitelerini, yaşam büyük bir şiddetle dayatmaktadır. İşçi sınıfımızın çeşitli istemleri var. O, bunları elde etmek için kararlı tutum alma, militan eylem koyma vb. gereklilikleri de çok iyi görüyor. Gelgelelim, sendikal örgütlenmede tıkanıklıkla karşı karşıya geliyor, söz ve karar sahibi olabilmek için kanallar inşa etmeye çalışıyor.

"İşyeri komiteleri, işçinin insiyatifinin ve yaratıcılığının önünü açmak açısından çok önemli bir ihtiyacı gidermeye yönelik, kendileri başlıbaşına insiyatif ürünü, yaratıcı girişimlerdir. Bunların önünü açacakları yığınsal, örgütlü insiyatif, sendikaları ilerletici bir tutumla birlikte boşaldığı zaman, sendikal hareket, önünde durulmaz bir güce ulaşır.

"Şimdi öznel ve nesnel yanları olan ve tabanın insiyatifini tıkayan engellere kısaca bir göz atalım.

"Bugün sendika yönetimleri ve bürokrasisi bir yanda duruyor, fabrikalardaki koca işçi yığınları öte yanda duruyor. Bu ikisi arasında tabanın denetimine yarayacak bir köprü kurulmasının, tabanın söz ve karar sahibi olmasının başlıca mekanizması, iki yılda bir yapılan kongrelerdir. Bu kongrelerde de, sonucu etkileyen çeşitli hileler, oldu bittiler yapılmaktadır. Bu bir yana, işçi taban şube düzeyinde sözünü geçirse, şubenin yetkisizliğiyle karşılaşmaktadır.

"Öte yandan, bir sürü sözleşmede, işyeri temsilcisinin sendikal çalışma yapma olanağı komik ölçülerde sınırlıdır. İşyeri temsilcileri bu sınırlı olanaklarla binlerce işçinin istemlerinin ne olduğunu öğrenmeye bile yetişemezler. Dahası da var. Şube yönetimleri sendika temsilcilerini, istediği gibi atayıp, istediği gibi görevden alabiliyor. Son örneğini Sasa'da gördüğümüz gibi, temsilci, sendika yönetimini değil de işçileri gerçekten temsil ederse, onların istemlerini dile getirirse bu kez de görevden alınmaktadır. Nitekim son aylarda, işçilerle sendika yönetimleri arasındaki sorunların odak noktalarından biri budur.

"İşçiler sendika yönetimlerine diyorlar ki, madem yasalara göre temsilcilerimiz atanmak zorunda, temsilci atanmadan önce biz bir seçim yapalım, size kimleri istediğimizi söyleyelim, siz de mevzuat gereği o kişileri atayın. Böyle bir demokrasi istemini taban dayatıyor. Ancak, sorun bununla da bitmiyor.

"Geçen yıl eylül ayında bir yoldaşın yine Sasa'dan bir işçiyle yaptığı röportajda dile getirildiği gibi, temsilciler sayıca da yetersizdir. Örneğin, 4 bin 500 işçinin çalıştığı işyerinde, 5 tane sendika temsilcisi var. Yasa da

zaten en fazla 8 taneye izin veriyor. 4 bin 500 işçinin istemlerine sözcülük etmek, bunların peşini kovalamak vb. 5, haydi diyelim 8 kişinin sırtına biniyor. 5 kişilik şube yönetiminin de işçiden yana olduğunu ve yalnızca bir işyeriyle gerçek anlamda uğraştığını varsaysak bile etti 10-13 kişi.

"Daha başka sorunlar da sayılabilir. Yasalardan, sendikaların antidemokratik tüzüklerinden ve aynı zamanda sendikacıların işçiden korkan, bürokratik, kendi çıkarlarını gözeten tutumlarından vb. kaynaklanan bu sorunların hepsi aynı ihtiyaca işaret ediyor ve bu da komiteleşmeyi gündeme getiriyor. Fabrikalardaki işçilerin aralarında örgütlenerek, temsilcilerini seçerek, sendikal örgütlenmeyi tabana indirmeleri ve böylece de söz ve karar sahibi olmanın mekanizmasını aşağıdan yukarı doğru yerleştirmeleri.

"Bugünkü somut örneklerin de gösterdiği gibi, işçi komiteleri geliştikçe, bunların etkileri aşağıdan yukarı doğru adım adım yol alacaktır. İşçi sınıfı bu sorunu geneliyle çözdükten sonra sıra şubelere gelecek, bu kez, şubeler görevden alınır mı, alınmaz mı, o tartışma basturacak. Derken basınç, şubelerden merkezlere, genel ve en genel merkezlere kadar uzanacaktır.

"Zaten sendika yönetimlerinin felç olması bundandır. Alttan doğru bir dalga üstlerine geliyor. Fiilen temsilcinin seçim hakkı bir sürü yerde dayatıldı, yasalardan dolaşarak uygulanıyor. Komiteleşme yaygınlaşıyor. Bu, kimi sendikada tüzük değişikliği bile getirdi.

"Şimdilik sendika yönetimlerini rahatlatan şey, zaten şubenin de yetkisinin pek olmamasıdır. Onun için işyeri komiteleri ve seçimli temsilci uygulamaları karşısında, buyursunlar yetkisiz alanda oynasınlar diye düşünüyorlar. Ama bu rahatlığın uzun sürmeyeceğini de çok iyi biliyorlar. Sürecin bir noktasında sıra şube yönetimine, şube yönetiminin yetkileri konusuna gelecek. Derken sendika olağanüstü kongresi, tüzük değişikliği gerekecek. Bu örgütlenme, sendikaların içinde, hatırı sayılır bir yaygınlık kazandığı zaman şubelerin bileşimi değişmiş, kongre ayak oyunları en azından sınırlandırılmış demektir. Bu mutlaka kongreye yansır. Yani, gerçekten de, tabandan bir dalga, kabara kabara, sendika yönetimlerinin üstlerine doğru yükseliyor.

"Bazı sendikalarda, işyeri komitelerine olumlu bir yaklaşım beliriyor. İşçi sınıfından yükselen ses, duymak isteyenlere kendini duyuruyor. Bunların en başında, oldukça yaygın komiteleşmesiyle Belediye-İş'in bazı parçaları geliyor.

"Kristal-İş de son genel kurulunda bu doğrultuda tüzük değişikliği yaptı.

"Sendikalar, burjuvazinin bile kendi yasalarını dinlemediği, binlerce kez deldiği ortamda yasaları kulak arkası edip, işyeri komitesi örgütlenmesinin önünü açmalı, işyeri komitelerini destekleyici, ilerletici, hatta işçiler kurmamışsa kurucu olmalıdırlar. En önemlisi, komitelerin demokratik işleyişini engellememeli ve işçilerin insiyatifini dizginlememelidirler. Bunu yapmayan sendika yönetimleri, örgütlenen gücün karşısında da duramayacaklardır." (Nurten Keskin, "İşyeri komiteleri", *İşçinin Sesi*, sayı:397)

Görüldüğü gibi, burada sözü geçen işyeri komiteleri, yukarıda değinilen işçi komisyonlarından çok farklıdır.

İşçi komisyonları, fabrikaların yoğun olduğu birkaç semti dayanak alıyordu. Bu fabrikaların çoğu aynı işkolunda olduğu için, aynı zamanda işkolu temelinde kurulmuş oluyordu. Tartışma gündemine ise daha çok genel siyasal sendikal sorunları alıyordu. Oysa işyeri komitelerinin örgütlenme alanı işyerleri, ele aldıkları ana konu da sendikalarda tabanın söz ve karar sahibi olmasıdır.

Ad konusu hiç önemli değildir ama işlevsel açıdan iki ayrı örgütlenmenin söz konusu olduğu basit bir gözlemle bile ortaya çıkmaktadır. Ancak, küçük burjuva sollarımızın hep aynı saplantıyla davranmaları, her ikisini de aynı yöne doğru çekiştirmeye çalışmaları, kafa karıştırmakta, sanki tek bir örgütlenme varmış izlenimini uyandırmaktadır. Gerçekten de iki örgütlenme arasındaki başlıca benzerlik, bunların çekiştirilmek istendiği yöndür.

Tek ortak yan çekiştirilen yön

İşçi komisyonlarının nasıl boğulmak istendiği, yukarıda verdiğimiz ilk uzun alıntıda anlatılıyordu. İşyeri komiteleri konusundaki çabalar da 397.sayımızdaki yazıda şöyle anlatılmıştı:

"Sendikal hareketi bölmek isteyenlerle, işçi sınıfının birliğini isteyenler, işyeri komiteleri hakkındaki tartışmalarda da birbirinden ayrılıyorlar.

"İşyeri komiteleri hakkında tartışan, görüş belirten hareketlerin çoğunluğu işçi sınıfının sendikal birliği konusunda bölücü tutum alan, her fırsatta Türk-İş'te sendikal birliğe karşı çalışan, bir punduna getirip bölmeyi amaçlayan hareketlerdir. Ama bunlar, bu amaçlarından dolayı, işçilerden, yıllar içinde epey şamar yediler. İşçi sınıfı hâlâ ısrarla Türk-İş'te sendikal birliği savunuyor.

"İşçi sınıfından bu direnci görünce, şimdi bu hareketler manevra yaptılar. Bölücülüğü elden bırakmadılar, doğmakta olan işyeri komitelerini de gerçekte bu bölücü amaçları doğrultusunda kullanmak için yanıp tutuşuyorlar, ama bunu bugün açıktan söyleyemiyorlar. Muhalefet örgütlüyoruz, sınıf ve kitle sendikacılığını yaratıyoruz vb. diyorlar. Gerçekte, hepsinin yayınlarından çıkan formül, var olan sendikalarda, yatay, kendi içinde merkezi bir yapısı bulunan, yeterince et tuttuğu ve fırsatını bulduğu anda ayrılıp yeni bir sendika kurmayı amaçlayan, alternatif bir sendikal örgütlenmedir. Hatta *İşçilerin Sesi*'nin 1 Mayıs 1989 tarihli sayısında, işyeri komitelerinin, tamı tamına paralel bir sendikal örgütlenme olan şeması bile verilmiş.

"*İşçilerin Sesi*'nin şeması ve anlayışı, Türk-İş'te sendikal birliğe karşı çalışan bütün dergilerle, üç aşağı beş yukarı aynıdır. Ama hiçbiri de Türk-İş'i bölebilmek için bu örgütlenmeleri kullanmaya çalıştıklarını açıktan yazmıyorlar. Bu korkunç bir hilebazlık aslında. Hileyi en çok açık düşüren dergilerden biri *İşçi Sözü*. Onun bu konudaki görüşlerini, ötekilerin söylemek istediklerinin veciz bir anlatımı olarak aktaralım:

" '...Bu komitelerin sendikalara alternatif yeni sendikal yapılar olarak algılanmaması gerekir. Ama bu, sınıf mücadelesinde önemli sıçramalar yaratacak kitlesel kopuşları gözardı etmek anlamına da gelmez. İşçi Muhalefeti Komitelerinin işkolunu sardığı, hemen bütün işyerlerinde örgütlendiği ve işçilerin büyük çoğunluğunun desteğini aldığı durumlarda, çürümüş bir *sendikayı* bürokratlarıyla birlikte *fırlatıp atmak*, öteki işkollarındaki komitelerle birlikte yeni bir çıkış yapmak da pekala olanaklıdır.' (*İşçi Sözü*, Mart 1989) (abç)

"*İşçi Sözü*, adeta *Emeğin Bayrağı*, *Emek Dünyası*, *İşçilerin Sesi* vb. bütün bölücülerin hislerine tercüman olmuş.

"Hepsinin yayınlarında korkunç bir hile var: İşyeri komiteleri adı altında, sendikaları bölücü amaç taşıyan, yatay bir örgütlenme kuralım. Ama başından, sanki bölücü amaç taşımıyormuş gibi işçilere sunalım. Belli bir et tuttumu da bölüp gidelim.

"Bu hilenin nedeni, bu hareketlerin hepsinin, Türk-İş'te sendikal birliği savunmadıkları zaman işçi sınıfından fena halde direnç görmeleridir. Onun için manevra yapıyorlar. Şimdi akıllarınca işçi sınıfına çaktırmadan (bunlara göre bizim işçi sınıfı kendisi için sınıf bile olamadığı için böyle hileleri de anlayamayabilir), muhalefet vb. işlevlerle onu komiteleştirip, bu örgütlenme ileride et tuttu mu da bir gerekçe bulup sendikal hareketi bölmeyi planlıyorlar. Oysa, eğer tabanda et tuttuysa, yeterince güçlendiysen o zaman niye gideceksin ki, zaten o zaman sendika senin olmuş demektir.

"Bu hareketlerin, işyeri komiteleriyle ilgili olarak, 'sınıf ve kitle sendikacılığını yaratmak' vb. bazı söyledikleri, bugün doğruya denk düşüyor gibi görünse bile, kötü bir manevranın parçasıdır. Bunlar, işyeri komitelerini bölücülüğe kılıf olarak kullanmaya çalışıyorlar.

"Gerici, uzlaşmacı sendika yönetimleri bu bölücüler karşısında ellerini ovuşturuyorlar. Çünkü eğer egemen olabilirse, bu tutum, alttan gelen dalgayı sendika yönetiminin üstüne değil dışarıya götürüyor. İşçi sınıfının, kendine devrimci diyen akılsız dostları, sendikaların, akıllarınca çok karşı oldukları gerici yönetimlerinin değirmenine bilmeden su taşıyorlar.

"Bunların anlayışıyla, komiteler, kısa vadede sendikal muhalefet amacı taşısa bile düzgün muhalefet de yapamaz. Çünkü sendika hiyerarşisi içinde örgütlenme yerine, paralel bir örgütlenme öneriliyor. Böyle bir mantıkla yanaşıldığı zaman sendika yönetimlerine yeterince basınç yapılamaz. Basınç yapma zorunluluğu kabul edilmiyor, gözler o tarafa bakmıyor ki nasıl basınç yapılacak.

"İşyeri komiteleri, sekter, bölücü, yatay 'muhalefet' örgütlenmeleri olarak iğdiş edilmez, sendikalara karşı koçbaşı haline getirilmez de, sendikaların altında örgütlenip, onları ilerletmek, işçilerin insiyatifinin önünü açmak gibi işlevler yüklenip, kendi içlerinde de demokratik işleyişleri yerleştirebilirlerse, sendikal demokrasinin gelişmesinde bir devrime yol açacak niteliktedirler."

Görüldüğü gibi işçi sınıfı hangi örgütlenmeye el atarsa atsın, bu hareketler hep aynı saplantıyla davranıyorlar. Temmuz sayısında *Demokrat*, buna bir örnek daha verdi:

"İşyeri komite ve konseyleri önerisinin verili koşullarda işçilerin sendikaların yönetimine katılma, sözleşmesinin imzalanmasında söz sahibi olma, iş güvenliğinin sağlanması gibi taleplerine denk düştüğü, bu nedenle işyerlerinde geniş destek gördüğü ve çeşitli sol eğilimlerden sendika yönetimlerine kadar geniş bir yelpaze tarafından sahiplenildiği gözlenen bir olgu. Bu eğilim büyük bir tehlikeyi de içinde barındırıyor: Devrimci sendikal örgütlenmenin yapı taşları olarak düşünülen ve işyerindeki tüm işçileri kapsaması hedeflenen, mücadelenin gelişim seyri içinde değişik biçimlere bürünebilecek kalıcı yapılanmalar olarak ele alınan işyeri komite ve konseylerinin içeriğinin boşaltılması, sendika ile işçiler arasında köprü konumuna indirgenilmesi, işlevinin toplu sözleşme dönemleri ile sınırlanması tehlikeli eğilimlerin başında geliyor."

Doğrusu *Demokrat*, konumunu çok güzel ele vermiş. İşçi sınıfı arasında yaygın olan doğru eğilimi "tehlike" olarak görüp, gelişmeleri kendi istediği yönde çekiştirmeye çalışıyor.

Demokrat'a göre, komiteler bugünkü sendikalar içinde, "devrimci sendikal örgütlenmenin yapı taşları" olarak düşünülmelidir. Ama böyle denince, sanılmasın 'ki bugünkü sendikalar devrimci bir yapıya kavuşturulmak isteniyor. Hayır, komiteler, tüm işçileri kapsayınca, "mücadelenin gelişim seyri içinde", birden "değişik biçimlere" büründüvermelidir. Yani komiteler et tutunca, bizim sollar bir fırsat yakalayıp, komiteleri bulundukları sendikalardan ayırıp, yeni bir konfederasyona geçirivermelidir. Komiteler işte bu planın "kalıcı" parçaları olarak görülmektedir. Tek istenen vardır, o da sendikal hareketi bölmektir. Bugünkü sendikalar devrimci de olsa, yine bölmek, yine bölmektir.

Bu saplantı raslantı değildir. Günümüz Türkiyesi'nde küçük burjuvazi hızla eriyor ve bunun sıkıntısıyla mücadeleye giriyor. Ancak mücadeleye kendi deneyimi temelinde oluşmuş bakış açısını da getiriyor. Bu bakış açısının içinde, kendini geçindirmeye yetecek, kendine ait bir dükkan, bir tarla özlemi var. Öte yandan yaşadığı deneyim, küçük bir dükkanın, küçük bir tarlanın yetmediğini de göstermiş. Bu deneyimden ders çıkaran kesim (ki bu da küçük burjuva aydın kesimdir) gözünü biraz daha büyükçe bir süpermarkete, çiftliğe dikmiş.

Aynı bakış açısı sendikal harekete de yansıtılmak isteniyor. Küçük burjuva öğrenci, aydın tabanlı sol hareketlerde, önceleri ağırlığıyla bağımsız sendika kurma özlemi yaygındı. Hayat bağımsız sendikaları yerden yere çaldı, çalıyor. Bağımsız sendikacılık, sürdürülmekle birlikte, sürekli mevzi kaybediyor. Şimdi asıl özlenen, kendine ait ama daha büyükçe bir sendikal yapıdır. Bu doğrultuda komplovari planlar kurulmaktadır. İşçi sınıfı hangi tür örgütlenmeye el atsa, bu yöne çekiştirilmeye çalışılmaktadır.

Gazetemizin 397.sayısındaki yazıda da belirtildiği gibi, Türk-İş'te sendikal birlik konusunda her türlü badireyi atlatıp ayak direyen işçi sınıfımız, küçük burjuva solcularının kendisine verdiği akılları reddedip kendi örgütlenmesini yürütürken, aynı zamanda, bu hareketlerin devrimci öz taşıyanlarını abice yola getirecektir.

Bugünkü bölünmüşlük öğretmenlere de, tüm işçilere de zarar veriyor

Öğretm nl r! Haydi sendikal birliğe!

Örgütlenmeye çabalayan tüm öğretmen kitlesini kucaklamaya çalışan, tek bir sendika gereklidir. Ayrı ayrı sendikalar kurmak değil, tek bir sendikayı güçlü bir biçimde mücadeleye atmak, tüm öğretmen kitlesini bu sendikal mücadele içinde toparlamak, aynı zamanda da sendikanın yönetimini, işleyişini tabanın istemleri doğrultusunda oluşturmak gereklidir.

Fevzi Dinç, İzmir

1950'li yıllarda Türkiye'de gelişmesi büyük bir ivme kazanan kapitalizm, toplumun birçok alanında sınıfsal ayrışmayı netleştirmiş, hizmet sektöründe çalışanların sayısını da hızla artırmıştır.

1960-1971 TÖS'ün mücadelesi

Özellikle 1950 yılından sonra ülkede, sendikalara üye sayısının hızla artması (1948'de sendikalı işçi sayısı 52 bin iken, bu 1960'larda bir milyona yaklaşmıştır), işçilerin anayasanın oluşumunu doğrudan etkileme çabası, grev ve toplu sözleşme haklarının elde edilmesi için yasama organına dışarıdan müdahaleyi de güçlendirmiştir. Katıldığı toplantıda bir işçi temsilcisi, seçimlerden sonra başa geçecek partiyi kastederek "grev hakkını vermek için biraz düşünseler iyi olur, eğer bu hak bize tanınmazsa kuvvet yoluyla alacağız" demiş, grev ve toplu sözleşme konusunda işçilerin kararlılığını belirtmiştir.

Hükümet sendikalarla ilgili yasa hazırlamakta, bu yasada grev hakkını yetkililerin iznine bırakmakta ve sınırlı bir grev hakkı tanımak istemekteydi. Ülkenin her yanında bu yasayı protesto eden toplantılar mitingler düzenlendi. Çok sert ve kararlı protestolarla karşılaşan hükümet geri adım atmak zorunda kaldı ve bu ortamda oluşan 1961 Anayasası'na göreceli olarak işçi sınıfı lehine bazı sosyal haklar girdi. Bunlardan bir tanesi de, sendika kurma hakkının kısıtlanmamasıydı.

Öğretmenlerin sendikalaşma çabaları da 27 Mayıs'tan sonra bir ivme kazandı. 624 sayılı yasaya dayanarak öğretmenler de sendikalaşmaya başladılar, TOS'ü (Türkiye Öğretmenler Sendikası) kurdular. O ortamda öğretmenlerin mücadeleye yönelmesi, eğitim ve öğretimi bir anlamda TÖS'ün denetimine geçirdi. TÖS'lü öğretmenler, eğitimde yan tutmaya çaba gösterip, yoksul çocukların yıl kaybını engellemek için onlara ücretsiz dersler vermişler, tam tersine zengin aile çocuklarına paralı ders vermeyi bile reddetmişler, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması yolunda çaba göstermişlerdir.

624 sayılı yasada da grev ve toplu sözleşme hakkı yoktu. Ama TÖS bunu aşmasını bilmiştir. 1969 yılındaki genel uyarı boykotuyla TÖS öğretmenlerin ekonomik, sosyal ve özlük sorunlarına sahip çıkmak için somut adım atmıştır. Öğretmenler, yurt çapında, 4 gün okullara gitmeyerek boykota katılmışlar ve boykot halktan ve çevreden geniş destek görmüştür. Hatta o dönemde bir fırın işçisinin şu sözleri, TÖS'ün işçi sınıfıyla ve emekçi halkla olan ilişkisini çok iyi anlatmaktadır. Bu işçi "bundan sonra oyumu TÖS partisine vereceğim" demiş. (Turan Altuntaş, *Cumhuriyet*, 23 Temmuz 1990)

1980 öncesi ve TÖB-DER

12 Mart'ta gelen faşist özentisi yönetimin örgütlenme özgürlüklerine saldırısından TÖS de nasibini aldı. 1971 yılında anayasada bazı değişiklikler yapıldı. 1961 Anayasası'na işçilerin zorlamasıyla giren "çalışanların sendikalaşması"na ilişkin bölümdeki "çalışanların" sözcüğü yerine, "işçiler ve işverenler sendika kurma hakkına sahiptir" cümlesi getirildi. TÖS kapatıldı. Binlerce TÖS'lü öğretmen tutuklandı, cezaevlerine atıldı. İşçileşen, işçileşmenin getirdiği bilinçle işçi sınıfının mücadelesine katılan öğretmenler cezalandırıldı. Eğitimde fırsat eşitliğini savunma mekanizmaları ellerinden alınmaya çalışıldı.

1971 yılında anayasada yapılan değişiklikle sendika kurmaları engellenen öğretmenler örgütsüz kalmadılar, bu kez de TÖB-DER'i kurdular. TÖS'den gelen örgütlenme ve mücadele geleneğiyle TÖB-DER, yaygın bir örgütlenme çabası içine girdi, daha çok öğretmeni içinde barındırmaya, öğretmenlerin sosyal ekonomik ve özlük hakları için mücadele etmeye çabaladı. İşçi sınıfının mücadelesine omuz verme çabası içinde oldu.

Örneğin, 16 Mart katliamını kınama boykotları yapıldı. TÖB-DER en etkin ve önemli eylemini, Maraş katliamını protesto için 24 Aralık'ta derslere girmeyerek gerçekleştirdi. Birçok öğretmen bu nedenle TCY'nin 236. maddesine ve 657 sayılı devlet personeli yasanının 25. maddesine göre idari cezalar aldı.

Türkiye'de 12 Eylül öncesindeki devrimci durum ortamında, sınıfın bir parçası olan öğretmenlerin mücadelesi de yükselmeden edemezdi, yükseldi. İşçi sınıfını reformizmin peşinden sürüklemeye çalışan, devrimci durumu ve yükselen faşizm tehlikesini görmeyen, kitleleri "MHP ÜGD kapatılsın" diye bağırtınca faşizmin gelmeyeceğini sanan oportünistlerin, öğretmen hareketi üzerinde de çok olumsuz etkileri oldu. 12 Eylül faşizmi geldi, TÖB-DER kapatıldı, onlarca yöneticisi yüzlerce üyesi yargılandı, işkence tezgahlarına, cezaevlerine atıldı. Ama mücadele bu noktada da durmadı.

Bugünkü bölünmüşlük

1982 Anayasası, güçler dengesinin de etkisiyle 11 Eylül'de yürürlükte olan anayasadan çok daha güdüktü. Bu anayasayla, 657 sayılı yasaya tabi personelin dernek kurmaları ve derneklere üye olmaları izne bağlandı, yani fiilen yasaklanmış oldu. Bu koşullarda, TÖB-DER deneyimini de yaşamış olan emekli öğretmenler EĞİT-DER'i (Eğitimciler Derneği) kurdular. Tüm yanlış anlayışları bir yana EĞİT-DER, öğretmenlerin mesleksel ve ekonomik sorunlarını dile getirmeye çabaladı. Açık oturumlar, seminerler, paneller düzenledi.

Daha sonra EĞİT-DER içinde sendikalaşma çabası yükselmeye başladı. Dernek sendikaya dönüşme yoluna girdi. Yasalar incelenmeye başlandı. Hem anayasada, hem de 657 sayılı yasada sendika kurmaya engel bir madde bulunmadığı duyuruldu. Sendikalaşma ile ilgili hiçbir yasak bulunmadığı gibi, 1954 yılında imzalanan İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 11.maddesi çalışan herkesin sendikalaşmasını öngörüyor ve İLO sözleşmesine göre yine aynı hak fiilen sağlanıyordu.

Yine de, sendikalaşma çabasında olan EĞİT-DER kısmı, önceleri, sendika kurulması için devleti ve hükümetin yasal değişiklik yapmasını beklediler. Hükümetin yasal olarak size bu hakkı verdik, alın kurun, demesini beklediler. Hatta bir toplantıyı hatırlıyorum, TDKP'li bir öğretmen arkadaş, faşist diktatörlük altında yaşıyoruz, bu koşullar altında öğretmen sendikası kurulmaz, kurulsa da bu sendikayı denetleyemeyiz gibisinden sözler bile söyledi. Bir kısım EĞİT-DER üyesi ise, sendika kurulmasında acele edilmemesi, tabandan yukarı oluşacak sendikal haklar komisyonları yoluyla önce kitlenin örgütlenmesi ve sendikanın aşağıdan yukarı kurulması gerektiğini savunmaya başladılar.

Daha sonra, Ankara'dan bir gurup öğretmen, Eğitim-İş sendikasını kurmak için tüzük hazırlayıp başvuru yaptı. Başvuru kabul edilmeyince, iadeli taahhütlü başvuru yapıldı ve sendika fiilen kurulmuş oldu. Eğitim-İş'in kurulması memur eylemleri dönemine denk geldi ve sendika, öğretmen kamuoyunda belli bir meşruluk kazandı.

Eğitim-İş'in kurulmasına karşı olan öğretmenler, hâlâ "Eğit-Der'den Eğit-Sen"e belgisini savunuyorlar. Eğitim-İş'i kabul etmiyoruz, reformistler tarafından kurulmuş bir sendikadır diye karşı çıkıyorlar. Eğit-Der'in 2. kongresinde, bu temelde sert tartışmalar oldu ve bölünme daha da komikleşti.

Bu arada bir de Kam-Sen (Kamu Emekçileri Sendikası) kuruldu. Kam-Sen, yalnızca öğretmenleri değil 657 sayılı yasaya tabi tüm kamu çalışanlarını kapsamak üzere kurulduğunu açıklıyordu. Yani öğretmenleri de kapsıyordu.

Böylece öğretmen sendikalaşması daha doğmadan Eğitim-İş, Kam-Sen ve Eğit-Sen olarak üçe ayrıldı.

Sonuç: Birlik gerek

Örgütlenmeye çabalayan tüm öğretmen kitlesini kucaklamaya çalışan, tek bir sendika gereklidir. Ayrı ayrı sendikalar kurmak değil, tek bir sendikayı güçlü bir biçimde mücadeleye atmak, tüm öğretmen kitlesini bu sendikal mücadele içinde toparlamak, aynı zamanda da sendikanın yönetiminin işleyişini tabanın istemleri doğrultusunda oluşturmak gereklidir. Oysa şimdi, gerçekten sınıf mücadelesine katılabilecek geniş bir kitle, daha baştan sendikalar arasında paylaştırılmış, güçleri üçe bölünmüştür. Kam-Sen yanlış doğmuş bir sendikadır. Sendikal birlik için kendisini feshetmelidir. Öğretmenler eğitim alanındaki en çok üye sayısına sahip sendikaya, diğer tüm kamu çalışanları da kendi işkollarında, Türk-İş içinde örgütlü sendikaya üye olmalıdır.

Eğitim işkolunda tek sendika olmalıdır. Sendikanın örgütlenmesinde mutlaka sendikal demokrasi işletilmeli, ekonomik ve sosyal hakların kazanılması için militan eyleme yönelinmelidir. Bu sendika, tüm işçi sınıfıyla dayanışma içinde olmalı, sendikal birlik için tüm sendikalara çağrı yapmalı ve kendisi de ivedilikle Türk-İş'e katılmalıdır.

Öğretmenler, haydi sendikal birliğe, militan mücadeleye!

Bugün Türkiye'de devrimci eylem dediğimiz zaman akla ilk gelen şudur:

Bugünün d vrimci eyl mi yığınsaldır

Geçmişte, yığınların düzene tepki duyduğu ama bunu henüz dile getirme havasında olmadığı sıralarda, korsan eylemler gerçekten anlamlı oluyordu. Yaygın tepkiyi dile getiriyordu. Bugün de belirli durumlarda korsan yine yapılabilir. Ama bugün korsan, ana devrimci eylem olmaktan çıkmıştır. Tam tersine, bugün devrimci eylem asıl yığınsal olmak durumundadır.

Bugün Türkiye'de devrimci eylem dediğimiz zaman akla neler gelir, bu konuya kısaca değinmek istiyoruz. Koşullardan bağımsız, mutlak olarak "devrimci" eylem diye bir kavram olmadığına göre, önce yapılan sol eylemlere şöyle bir göz atalım.

Solda üç tür eylem görüyoruz. Biri, çeşitli devrimci örgütlerin düzenledikleri, korsan türü eylemler. Bunlar sınırlı katılımlı ve yasadışı oluyor. İkincisi, yine çeşitli sol örgütlerin düzenledikleri, yasal ve aynı zamanda legalist yığınsal eylemler. Türkiye ortamına göre bunların yeterince yığınsal olmadığını görüyoruz. Üçüncüsü de daha çok işçilerin (bu tür bazı öğrenci ve cezaeviyle dayanışma eylemleri de oldu) yaptıkları, ya da sendikalara yaptırdıkları eylemler. Bunların daha yığınsal olduğunu, yasal kılıfı bile olsa birçok yasadışı yan taşıdığını ve ilginçtir, en doğru sloganların da bu eylemlerden fışkırdığını görüyoruz. Örneğin "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" böyle bir eylemin ürünüdür.

Görüldüğü gibi, eylem türlerini devrimci-reformcu ve işçi - küçük-burjuva diye de kabaca bölebiliriz. Birinci ve üçüncü tür, işçi ya da küçük-burjuva, ama devrimci eylem türü oluyor. İkinci tür ise geneliyle küçük-burjuva oluyor. Bu tür eylemleri hem reformcu, hem devrimci küçük-burjuva sol örgütler yapıyor.

Küçük-burjuva devrimci örgütler, bir gün devrimci bir korsan, birkaç gün sonra, SHP milletvekillerine platform açan, sağ, reformist bir eylem düzenleyebiliyorlar. Çünkü yığınların durumunu anlayamıyorlar, onları geri görüyorlar. Onları geri gördükçe, ileri kesimlerin istemlerine uygun eylem yapamıyorlar. Yapamadıkça katılım yeterince çok olmuyor. Katılım yetersiz olunca, yığınların geriliğine "kanıt" bulmuş oluyorlar. Böyle bir kısır döngüdür gidiyor.

Tam da bu noktayla bağlı olarak, bir de, yukarıdaki devrimci eylem türlerinin zaman içindeki gelişimine bakmak gerekir. Gelişme birinci türden üçüncü türe doğrudur. Artık devrimci eylem deyince akla önce korsan gelmiyor. Tersine, korsan, giderek yığınların kopukluğun bir göstergesi oluyor. Yığınlar devrimci yığınsal eylemlere katılabilir durumda olduğuna göre, neden dar kadro eylemi olan korsan ilk seçenek olsun?

Geçmişte, yığınların düzene tepki duyduğu ama bunu henüz dile getirme havasında olmadığı sıralarda, korsan eylemler gerçekten anlamlı oluyordu. Yaygın tepkiyi dile getiriyordu. Bugün de belirli durumlarda korsan yine yapılabilir. Ama bugün korsan, ana devrimci eylem olmaktan çıkmıştır. Tam tersine, bugün devrimci eylem asıl yığınsal olmak durumundadır.

Yığın kavramı, Yürükoğlu yoldaşımızın *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabında da açıkladığı gibi, ülkenin koşullarına göre değişir. Günün koşullarına göre en geniş yığını toplayabilmek için, yığınların istemlerini doğru değerlendirmek, psikolojisini iyi anlamak gereklidir. Ancak bir de sorunun örgütsel yanı var. Eylemin yığınsallığı, eylemi yapan örgütün gücüyle de bağlıdır. Siyaseti doğru da olsa, bir örgüt gücü oranında iş yapar. Ama böyle böyle de zamanla güçlenir.

Yığınların eyleme çekilmesi, hem onların o günkü istemleriyle, düşünceleriyle bağlıdır, hem de onları eğitir, ilerletir. Yığınlar asıl olarak eylemle, yaşamla eğitim görürler. Bu nedenle, legalist, reformist nitelik taşıyıp da yığınlara yanlış bilinç vermediği sürece, olabildiğince geniş katılımlı eylem, partinin bilinç verme görevinin bir parçasıdır. Geniş katılımlı ve aynı zamanda doğru içerikli bir eylem yapmak varken, yalnızca korsana "militan" eylem gözüyle bakmak, küçük-burjuva devrimci hareketlere özenmektir. Militanlık, kendini tatmin etmek değildir, günün görevlerine hizmet etmelidir.

Koşullar devrimcileştikçe, yığın kavramı genişledikçe, yığınsallıkla yasal kılıf ihtiyacı arasındaki bağ giderek kopar. Ama bu noktaya gelinene kadar, ikisi arasında bir bağ vardır. Bugün ülkede yer yer yasadışı yığınsal eylemler de oluyor. Ama söz konusu bağ, genelde henüz kopmamıştır. Önemli olan, bu bağı işçi hareketi yararına kullanmak, kullanırken yasalara saygı aşılamamak, eskidiği, gereksizleştiği zaman da kaldırıp atmaktır.

Bunlarla bağlı olarak, yasal olanaklardan yararlanan ya da düpedüz yasadışı olmayan her eyleme legalist gözüyle bakmak, legalizmin ters yüz edilmişi olur. Yasal olanaklardan, legalist olmayan bir içerikle yararlanmak, bugün dar kadrolu vurkaç birçok yasadışı eylemden çok daha fazla risk taşımaktadır. Yasal olanaktan yararlanacaksın, tutuklanmayı göze alacaksın, hem de illegal örgütü kaptırmayacaksın. İşte bugün asıl marifet budur. Bu açıdan son 10 Eylül gezi eylemi, her ne kadar kendi içinde eleştirilebilecek bazı yanlar da taşısa, iyi bir örnek oluşturmaktadır.

Kuşkusuz, konunun, bu yazıda değinmediğimiz daha birçok yanı vardır. Parti örgütü hep örgütlü olmalı, eylem olacağı zaman yığınları nasıl örgütlerim diye kafa yormalıdır. Kendisi her zaman örgütlü olmayan birim, eylemde ancak kendini örgütler. Giderek de buna göre eylem, buna uygun gerekçeler seçer.

Bir başka yan da, yığınların somut sorunlarına dayanmanın önemidir. Demokrasi mücadelesini devrim hedefine bağlamak, bunu ikide bir tekrarlamakla değil, asıl fiilen mücadeleyle olur. Bu düzenin doğurduğu somut sorunlar için, düzen yanlısı bir önyargı ya da korku taşımadan, doludizgin mücadele, zaten devrim hedefine bağlanır. Burjuvazi bu nedenle demokratlıktan çıkmıştır.

Yoldaşlarımız, tüm bu konularda yaptıklarını gözden geçirip, ulaştıkları sonuçları gazeteye yazarlarsa, deneyimlerinden tüm partinin yararlanmasını sağlamış olurlar.

S. Günbudak

İçinde bulunduğumuz durumda bizden beklenen

Daha yoğun emek vermek!

Sınıfına güven, partine güven, kendine ve güvendiklerine emek ver. Bugüne kadar deneyim şunu göstermiştir ki, insan bir yaklaşımla emek verdiği şeye, değer de vermiş ve olumlu sonuç almıştır.

Sınıfımızın bağımsız siyasetini, yine sınıfımıza, açık bir dille götürebildiğimiz, ulaştırabildiğimiz ölçüde büyüyor ve güçleniyoruz. Üstlenmiş olduğumuz misyona layık olmak için de zaten bu gerekiyor.

Bu dediklerimizi başka sözlerle de anlatabiliriz. Sınıfına güven, partine güven, kendine ve güvendiklerine emek ver. Bugüne kadar deneyim şunu göstermiştir ki, insan bir yaklaşımla emek verdiği şeye, değer de vermiş ve olumlu sonuç almıştır. Bunu doğuracak bir sürü örnek sıralanabilir. Ama ben en yakın örneği vermek istiyorum.

Partimizin merkez yayın organı *İşçinin Sesi*'ni hepimiz okumak ve dağıtmak zorundayız. Zorundayız, çünkü partimizin görüşlerini yayarak güçleneceğimizi biliyoruz. Ama okumadığımız bir yayını herhangi bir arkadaşımıza verirsek o arkadaşımızın bu yayını okuyup okumadığını nasıl anlayacağız? En önemlisi, okuduysa, bize soracağı herhangi bir soruya vereceğimiz geçiştirmeci bir cevap, o arkadaşımızı nasıl etkileyecektir?

Herhangi bir yoldaşın gazeteyi okumadan başka bir yoldaşa ya da sempatizana verdiğini varsayalım. Gazeteyi alan kişi takıldığı ya da daha değişik bir yorumla düşündüğü için tartışmak istediği bir konuyu açtığında, yayını okumamış olan yoldaş ne cevap verecektir? Hepimiz yaşamışızdır. Okuldaki yazılılarda sözlülerde sorulan ve, cevabını bilmediğimiz sorulara olmadık cevaplar verir, okullu diliyle "çuvallarız". Bunlar okuldayken olağan şeyler sayılabilir. Çuvallasak da, çuvallamasak da, sorun kendi sorunumuzdur. Ama, siyasal savaşım verdiğimiz özellikle böylesi zor bir dönemde, buna benzer bir durum, yalnızca bireyi değil, içinde bulunduğumuz kitleyi de partimizi de yakından ilgilendirir. Sorun hepimizindir.

Sonra herkesin kendi yayınını alıp, o yayın eline en son şekliyle geçene kadar harcanan emeğe saygı göstererek, parasını vermesi onurlu bir davranıştır. Kendi yayınının karşılığını veremeyen bir yoldaş, yayını dağıtırken, verdiği kişilerden bu yayının karşılığını nasıl isteyebilir?

Parti ve onu temsil eden yoldaşlar, yayını dağıtırken, "karşılığını vermezsen bu yayını sana vermem", diyemezler. Ama böyle bir sorunla karşı karşıya kalınıyorsa, zaten o kişiye verilmez. Her zaman için en iyisi yukarıda sözünü ettiğimiz onurlu davranışı, en başta kendimizden olmak üzere herkesten beklemektir. Bu mantığı kavramış herkes, bir, örgütümüze karşı yaklaşımında ciddiyeti, iki, gazetemizi okurken dikkati, üç, böyle bir yayını dağıtırken titizliği öne alacaktır. Bizim de istediğimiz zaten budur.

Merkez Komitemiz, her birime, yayını çoğaltma ve daha çok dağıtma görevini vermiştir. Biz bunun yukarıda belirttiğimiz mantıktan çıktığını farkediyoruz. Gerçekten de, yayına emek verdiğimiz oranda ona daha da çok sahip çıkıyor, bu mantığı bütün sempatizanlarımıza yayıyor ve güçleniyoruz.

Yayınımızdan da, diğer yayınlardan da takip ettiğimiz üzere, küçük burjuva sol yapılar, işçi sınıfımıza, "kendiliğinden sınıf" diyor, bilinçli ya da bı-nnçsızce çamur atıyorlar. Kedi uzanamadığı ciğere murdar der. Onun için ulaşamadığı ciğer murdardır, çünkü murdar deyip de kendini rahatlatmaktan başka yapacağı birşeyi yoktur.

Bahsettiğimiz bu yapılara biraz yakından bakacak olursak görürüz ki bunlar işçi olmanın ve işçi psikolojisinin ne demek olduğunu, herşeyi bir kenara bırakın, işçi gibi sabah saat altıdan akşam sekize kadar çalışmanın, hergün düzenli işe gidip gelmenin, emeğini sömürtmenin ne demek olduğunu bilmezler. Sonra da ağızlarını her açışta "hiçbir şeyi yapmıyorlar", "pasifler", "doğruyu söylersin anlamazlar" vb. yakıştırmalarda bulunurlar.

Bu hareketler arasında, işçi sınıfı için canını dişine taktığını sanan hareketlerin de olduğunu yadsımıyorum. Ama biz kendilerini düzetmeleri için dost saydıklarımıza da eleştiri yaparız. Bunu düzgün yapabilmemiz ise, ideolojik bilince, işçi sınıfı bilimine sıkı sıkıya sarılmaya bağlıdır. Yani yine geliyoruz emek vermenin önemine.

Yürükoğlu yoldaşımızın çok önceden belirttiği gibi, herşeyin sonu kadrolarımız, yoldaşlarımız belirleyecektir. Bizler, sınıfımıza, partimize ve kendimize güvenimizi pekiştirmeli, daha yoğun emek vermeliyiz.

Başarımızı da, başarısızlığımızı da bununla ölçelim. Sınıfımızın öncüsü partimizi yükseltelim. Ta ki silemize, dünyamıza, özgürce dalgalanan kızıl bayrağımızı dikene kadar!

Kadir Budak, İstanbul

Parti-içi iletişimde bozukluk olduğu zaman

Nefessiz kalıyoruz

Merhaba yoldaşlar,

Ben sizlere, isteyerek, büyük bir arzuyla çalıştığım ve uğrunda çalışmaktan vazgeçmeyeceğim partimizde, üyeler arasındaki iletişim eksikliğinden üzülerek söz etmek istiyorum.

Ben üniversitede okuyan bir partiliyim. Üniversitemiz tatile girdikten sonra memleketime gitmek üzere bu şehirden ayrılmadan önce sekreterimle şu konularda anlaştık: Tatildeki süre içinde çıkan yayınları gönderecekti. Partiyle ilgili genel ve yerel tüm gelişmeler hakkında beni bilgilendirecekti. Çıkaracak olduğumuz dergiyle ilgili gelişmeler ve yapılan toplantılar hakkında da bilgi verecekti ve ayrıca yeni çıkan kasetimizi çoğaltıp bana gönderecekti.

Tüm bunları birlikte kararlaştırdıktan sonra ben buradan ayrıldım. İletişim parti için çok önemli bir konudur. Partililerle parti arasındaki iletişimi de sağlayan sekreterimin bu konudaki eksikliği veya konunun önemini kavrayamamış olması büyük bir yanlıştır.

Bu zaman zarfında vaktimi boş geçirmesem de elimde yayın olmadığı için partimiz içindeki gelişmeler ve partimizin değerlendirmelerini yeterince öğrenemedim. Bu büyük üzüntü duydum. Umarım yoldaşlarımızın bu konudaki eksikliği en kısa zamanda giderilir ve iletişim bağı eskisinden de daha güçlü olur.

Kadir Seyit, İstanbul

Şimdi anladım ki 7-8 ay öncesine kadar

Meğers b n yaşamıy rmuşum

Özal yanlısı bir kişi olarak bilinirdim ve öyleydim. Çalışırdım, kazancım yeter der ve hiçbir şey düşünmezdim. 7-8 ay önce, arkadaş olarak tanıdığım can yoldaşım bana gerçekleri öğretti, neyin ne olduğunu gösterdi. Kendisiyle olduğum zaman çok güzel duygular içinde oluyorum, çünkü hayatın gerçeklerini, burjuva kesimlerin gerçek yüzlerini görüyorum.

Sevgili yoldaşlar,
Ben, ben olarak, ilk defa böyle bir mektup yazmaya niyetleniyorum. Kaç kere düşündüm, yazayım mı yazmayayım mı diye. En sonunda yazmaya, siz yoldaşlarımla birşeyler paylaşmaya karar verdim. Kalemi alıp yazmak kolay, ama duygu ve düşüncelerini dile getirmek çok zor.

Ben daha 7-8 ay öncesine kadar hiç yaşamamışım diye düşünüyorum. Yaşamadığım bir dönemden fazla söz etmeye zaten gerek yok. Özal yanlısı bir kişi olarak bilinirdim ve öyleydim. Çalışırdım, kazancım yeter der ve hiçbir şey düşünmezdim. 7-8 ay önce, arkadaş olarak tanıdığım can yoldaşım bana gerçekleri öğretti, neyin ne olduğunu gösterdi. Kendisiyle olduğum zaman çok güzel duygular içinde oluyorum, çünkü hayatın gerçeklerini, burjuva kesimlerin gerçek yüzlerini görüyorum. İşte bu mektupta, 7-8 ay öncesinden beri gelişen olayları size şöyle bir anlatmak istiyorum.

Ben 1989'un Aralık ayında, bir tersaneye mütahit işçisi olarak girdim. Normal bir yaşantı gibi işe gidip geliyordum. Ama arkadaşımla devamlı sohbetlerimiz olur, o, işçilerin kenetlenmesini, birliğini isterdi. Daha sonraları ben de bu fikri benimsedim. Derken birkaç arkadaş olduk. İşçi arakadaşlarımızla konuşmaya başladık. Sabah gelirken, öğle yemeğinde, akşam paydosta devamlı konuşuldu ve birliğin önemi arkadaşlara anlatıldı. İşçi arkadaşlarımızın tek düşündüğü ve söylediği şey birlik olsun biz de varız, oldu. Ama şunu da söyleyeyim, karşı çıkmayan da yok değildi. Özellikle iki arkadaşımız patron yanlısıydı. Onlarla çok tartışmalara girdik.

Biraz da patronu anlatmak istiyorum.

İşin başlangıcında, ihale yeni alınmışken, patronun işçiye davranışı o kadar iyiydi ki, herkes kendisine saygı duyuyordu. Zaman ilerledikçe tutumu değişti. Mesailer zorunlu olmaya başladı. Mesaiye kalmayan işten çıkartıldı. Viziteye çıkma hakkı ortadan kaldırılmaya çalışıldı, çıkmak isteyene vizite kağıdı verilmedi. Bunlar gittikçe artan baskılardan bazıları.

Sonra, birlikte çalışırken bizi aydınlatan kimse mesaiye kalmadığı için işten çıkartıldı. Ben de işi bırakmak üzereydim, iş de ayarlamıştım ki, arkadaşımın bırakmasın demesiyle işi bırakmaktan vazgeçtim. Biz orada yine aynı amaçla çalışmaya devam ettik. İşçi arkadaşlarımızın hepsine birlik bilincini verdik. Bir akşam topluca mesaiye kalmadık. Bir toplantı ayarlandı, sorunlar konuşuldu. Ertesi gün patron bizim hepimizi toplayarak, akşam ne yaptığımızı, neden yaptığımızı anlatmamızı istedi. Kimse konuşmayınca, bazı laflar söyledi. Biz de bunun üzerine arkadaşlarla işi tümden bıraktık.

Bütün bunlar olurken en büyük patron gelmiş ve işi iyi idare edemedi diye bizim patrona fırça atmış, bizimle konuşmak istediğini söylemiş. Ertesi gün geldiğinde bize ne istediğimizi sordu.

Herşey tek tek anlatıldı. 6 ayı dolduranların yüzde 50 zam almasını kabul etti. Bu eylemi yapan işçilerin işten çıkarılmayacağını söyledi.

Ama işe başladıktan bir-iki hafta sonra, bizim patron bazı bahaneler uydurarak işçi çıkarmaya başladı. Biz yine işçi arkadaşlara durumu anlattık, bazı arkadaşlar katılmamakla birlikte, topluca işi bıraktık. Büyük patron yeniden geldi, bu durumun nedenini sordu. Herşeyi anlattık. Bunun üzerine bizim başımızdaki patron buradan gitti. Şu anda herşey sakin. Ama bu işi bu kadar getirdik, tamam demeyeceğiz ve çalışmalara devam edeceğiz. Patronu er geç dize getireceğiz.

Bu anlattıklarımın hepsi son 7-8 ay içinde ve gerçekleri anladıktan sonra olan olaylardır.

Sözlerime son verirken, bütün yoldaşlarımla aynı düşüncede olduğum için çok mutluluk duyduğumu belirtmek istiyorum. Hepinize bu yolda başarı dolu günler diliyorum.

S.Bıçak, İzmit

SHP'li belediye başkanına karşı imza atmak için

SHP ilçe başkanının şartı

Değerli yoldaşlar, SHP'li belediye başkanlarına karşı bir imza kampanyası açtık. Kampanyamız halktan büyük ilgi görüyor. Bu ara, SHP ilçe başkanı imza kampanyamızı bir şartla destekleyeceğini belirtti. Şartını yazdı, imzasını attı. Şartı şu: Çocuklara süt verilmesine karşıymış! İmzası elimizde belge.

Zenginler için cennet emekçiler için aldatmaca olan bu düzende, emekçilerin sorunlarının devrimle çözüleceğini çok iyi biliyoruz. Ancak halkımız bunların ikiyüzlülüğünü, sahtekarlığını, halk düşmanı yüzünü bir kez daha görsün istedik. Bugün halkın en temel sorunlarına düşmanca yaklaşan burjuva siyasetçileri, yarın sınıf kavgasının açıktan ve kolay yürüdüğü ortamlarda halkın karşısına ne yüzle çıkacaklarını şimdiden düşünseler iyi olur.

Yaşasın devrim!

Münir Coşkun, Manisa

Bazıları ABD'ye karşı Irak'ın yanında saf tutmayı öğütlüyorlar

O tarafta da bu tarafta da yerimiz yok

Selam yoldaşlar,
Ben saflara yeni katılmış bir gencim. Bu yazıda Körfez krizine değinmek istiyorum.

Irak, iç sorunlarını halletmek için ne zamandan beri birşeyler yapmak istiyordu ve yaptı da. Yanıbaşındaki ufaklığı yutuverdi.

1,5 milyona yaklaşan Irak ordusunun terhisi ile doğacak işsizlik sorunu, zaten dış borç yükü altında ezilen Irak ekonomisine ağır bir darbe vuracaktı ve Irak belki de büyük toplumsal patlamalara gebe olacaktı. Ayrıca Irak'ın dış borcunun önemli bir bölümü Kuveyt'e idi ve OPEC'de Kuveyt, Suudi Arabistan'la birlikte, petrol üretimi ve satışı konusunda Irak rejimine muhalefet ediyordu. Kuveyt'in petrol yatakları bakımından zenginliği de bunlara eklenirse, görülür ki Kuveyt, Saddam rejimi için iştah açıcı bir parçaydı ve olan oldu, Irak, İran savaşındaki müttefiki Kuveyt'e girdi.

Ama işler bundan sonra karıştı. Yıllardan beri Saddam rejimine destek verip onu silaha boğan, onu güçlendirmeye çalışan, başta ABD olmak üzere batılı emperyalist güçler, Irak'taki Kürtler konusunda hiçbir şey yapmazken, Kuveyt ve kendi emperyalist çıkarları söz konusu olunca ayağa kalktı.

Irak deniz ve karadan ablukaya alındı. Her türlü malın girişi ve çıkışı yasaklandı. Bu ablukaya Türkiye de destek verdi ve petrol boru hattını kapattı. Ama bu ablukadan doğacak zararın karşılanacağına dair teminat istemeyi de unutmadı.

Türkiye halkı ve proletaryası hiç de çıkarının olmadığı bir savaşa sürüklenebilir. Tekelci burjuvazi ve basın halkı savaşa hazırlıyor. Eski dosyalar raflardan indiriliyor, Kerkük ve Musul üzerine senaryolar yazılıyor.

Amerika'nın artık sosyalist kamp diye bir korkusu yok. Bush'un söylediği gibi "Amerikan tarzı yaşamı", yani emperyalist çıkarlarını korumak için çabalıyor. Bu Türkiye için de iyi bir fırsat, çünkü hem ağzının suları akan burjuvaziyi, onun açgözünü doyurabilir, hem de savaş sayesinde arkasını sağlama almak bahanesiyle burjuvazinin devrimciler ve işçiler üzerinde baskıyı artırmasına olanak sağlayabilir. Bunlar işin doğal karşılanan yanları ama bir de üzücü yanı var: Bazı devrimci örgütler (Dev-Sol gibi) Türkiye proletaryasını, neredeyse, komünistleri ve devrimcileri zindanlarda süründüren, Halepçe'de 5 bin Kürt'ü zehirli gazlarla öldüren eli kanlı Saddam'la omuz omuza ABD'ye karşı savaşmaya çağıracaklar!

Bu da gösteriyor ki bu arkadaşlar Lenin'i ve Leninizmi hiç anlamamışlar. Lenin'in *Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı*'nı (Sol Yayınları) okusunlar. Orada Lenin, proletaryanın gerici iktidarların gerici çıkarları peşinden gitmeyeceğini, gidemeyeceğini defalarca söyler. Türkiye proletaryası şu ya da bu tarafı değil tüm bölge proletaryasının haklı istemlerini desteklemek zorundadır. Bu bizim en önemli enternasyonalist görevlerimizden birisidir. Türkiye proletaryasının öncü partisi TKP'mizin, bu emperyalist çıkar savaşında iki tarafta da yeri yoktur.

Yaşasın proletaryanın öncüsü TKP!

Kahrolsun emperyalistlerin çıkar savaşları!

Yoldaşça selamlar.

Oğuz Bayır, İzmir